Туркистон бир, ватан бир

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1993 йил 27 октябрь • Чоршанба • № 120 (14148) ترکستان TURKİSTAN

Сотувда эркин нархда

Салом сенга, фаранг тупроғи!

Бугун Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Францияга расмий сафари бошланади. Бу воқеа азалдан ҳамкорликка интилиб келган икки халқнинг орзу-умидлари ифодасидир.

«Ҳосил—93»

ҚАШҚАДАРЁЛИКЛАР РЕЖАНИ БАЖАРДИ

Қашқадарё пахтакорлари зафар маррасини эгаллади. Давлатга қарийб 470 минг тонна қимматбаҳо хомашё етказиб берди. Ҳар гектар ердан олинган ҳосил ўртача 25 центнерни ташкил этди. Айни пайтда режадан орттириб пахта топшираётган Қамаши, Муборак, Чироқчи, Косон, Қарши, Баҳористон, Касби туманлари пахтакорлари ғалабага катта ҳисса қўшдилар.

Вилоятда йиғим-терим уюшқоқлик билан ташкил этилди. Пахта далаларида 4200 дан ортиқ машина, 160 минг теримчи ишлади. Қашқадарёлик пахтакорлар ялпи хирмонни 500 минг тоннага етказиш мақсадида астойдил меҳнат қилмоқда.

ЎзА.

Қашқадарё вилояти меҳнаткашларига

Азиз дўстлар, қадрдонларим!

Сизларнинг 470 минг тонналик сифатли пахта тайёрлаб мустақил давлатимизнинг залворли хирмонига улкан ҳисса қўшганингиз ҳақидаги хушхабардан беҳад шодландим. Қашқадарё воҳасининг кўркам ерида дуру жавоҳир ундираётган меҳнатсевар, сабр-матонатли фидокор — Сиз, азиз қадрдонларимни бу қувонч билан чин дилдан самимий муборакбод этаман.

Сиз етиштирган бу бебаҳо бойлик мустақил Ўзбекистонимизнинг жаҳондаги мавқеини янада мустаҳкамлашга, дастурхонимизнинг файзли, баракали бўлишига, халқимиз турмуш даражасининг яхшиланишига хизмат қилади. Ишончим комилки, қашқадарёлик меҳнаткашлар ишлаб чиқаришнинг ҳамма жабҳаларида ҳам жонбозлик кўрсатиб, юксак довонларни эгаллайдилар, она юртимизнинг равнақи, гуллаб-яшнаши ва буюк давлатлар қаторидан ўрин олишида ўзларининг бор куч, билим, қобилият ва тажрибаларини ишга соладилар.

Ҳаммангизга мустаҳкам соғлиқ, тинчлик, омонлик, оилавий бахт ва саодатли кунлар, илоҳим, ҳар доим насиб этсин. Хайрли ва эзгу ишларингизда яратганнинг ўзи мададкор бўлсин!

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Етти кунда—116 минг сўм

Ҳозир кимки яхши ишласа, бой бўлиб кетиши мумкин. Буни Шеробод туманидаги Чори Мамаражабов раҳбарлик қилаётган Қодиров номли жамоа хўжалигидаги ёшлар даромади мисолида кўрса бўлади.

Бир далил келтирайлик. Хўжаликнинг энг ёш аъзоларидан бири М. Ҳолиёрова пахта теримида тумандаги барча ҳамкасбларини қойил қолдирди. У етти кунда уйган хирмони эвазига хўжалик хазинасидан 116 минг сўмни санаб олди.

Ж. ХУШБОҚОВ.

ТАЙЁРГАРЛИК НИҲОЯСИГА ЕТМОҚДА

Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 510 йиллиги муносабати билан Андижондаги Бобур боғи, эски шаҳардаги арк, улуғ саркарданинг музейи ҳамда маҳалла ва мавзеларда бошланган юмушлар ниҳоясига етмоқда.

Вилоят фаоллари йиғилишида ана шу катта тадбирни ўтказиш билан боғлиқ ишлар муҳокама этилди. Юбилейгача қолган қисқа муддат мобайнида Бобур музейи экспонатларини бойитиш, Боғишамолда ташкил этилаётган музейни жиҳозлаш, вилоят ўлкашунослик музейида шу санага бағишланган кўргазма очиш зарурлиги таъкидланди.

ШАРҚ ВА ҒАРБ ТОШКЕНТДА УЧРАШДИ

«ТЕАТР: ШАРҚ-ҒАРБ» ХАЛҚАРО ФЕСТИВАЛИ
INTERNATIONAL FESTIVAL "THEATRE: EAST-WEST"
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ "ТЕАТР: ВОСТОК-ЗАПАД"

Қадимдан Шарқ билан Ғарбни боғловчи буюк ипак йўли чорраҳасида жойлашган Тошкент халқлар маданиятининг ўзаро бойишида яна ташаббускор бўлиб майдонга чиқди. Ўзбекистон пойтахтида биринчи «Театр: Шарқ-Ғарб» халқаро фестивали очилди. У «Тинчлик ва тотувлик» шиори остида ўтмоқда. Ана шу умуминсоний қадриятларни улуғловчи тадбир муносабати билан Англия ва Туркия, Франция ва Гонконг, Япония ва Италия, Финляндия ва Ҳиндистон, Марказий Осиё республикалари, Россия, Беларусь каби дунёдаги қарийб 30 мамлакат саҳна усталари Тошкентда тўпланди. Икки буюк минтақа — Шарқ билан Ғарб маданиятлари йўғламасини ўтказиш фикри театр жамоатчилигида катта қизиқиш уйғотди. Саҳна санъати қадимдан халқларни бирлаштириш ҳамда эзгулик, тинчлик, адолатни барқарор қилиш омили бўлиб келган.

Тошкент анжуманига нуфузли халқаро театр фестивалларида ўзини кўрсатган, саҳна санъатининг турли мактаб ва йўналишлари намояндалари келди. Мазкур учрашув санъаткорлар мулоқоти учун ажойиб имкониятдир.

Республикамизда бундай улкан театр анжуманининг ўтказилиши бежиз эмас. Зотан, Ўзбекистон ҳар доим ёрқин саҳна санъати билан шуҳрат қозониб келган.

«Туркистон» саройи олдидаги майдонда фестивалнинг очилишига бағишланган дебоча сеҳрли бир манзара кашф этди. Унда ўзбек халқи анъаналари, урф-одатлари, маданиятининг энг яхши намуналари ўз ифодасини топди.

Майдонда рамзий ҳунармандлар шаҳри яратилганди. Бу ерда халқ ҳунармандлари ўз санъатларини намойиш қилдилар. Ёрқин, тўкин, ранг-баранг Шарқ бозори ҳам байрамга ярашиқ бўлди. Бу ерда ширинликлар, хушбўй нонлар, Ўзбекистоннинг саҳий заминида етилган мевалар тўлиб-тошган эди.

«Туркистон» саройи олдида қурилган саҳналарда кўрсатилган томошалар бошланиши олдидан карнай ва сурнайлар садоси янгради. Шўхчан миллий куйлар рақсларга, қўшиқлар масхарабозларнинг ҳазил-мутойибаларига, анъанавий қўғирчоқ театрининг томошаси цирк артистларининг мафтункор чиқишларига уланиб кетди. Байрам давом этиб, «Шарқона тўй» томошаси бошланади.

...Байрам тантаналари «Туркистон» саройига кўчди. Фестивални Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев очди. У Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Театр: Шарқ-Ғарб» халқаро фестивали қатнашчиларига йўллаган табригини ўқиб берди.

БМТнинг Ўзбекистон Республикасидаги доимий вакили Холид Малик меҳмонлар ва фестиваль қатнашчиларига мурожаат этиб, шундай деди:

— Мен «Театр: «Шарқ-Ғарб» биринчи халқаро фестиваль қатнашчиларини БМТ номидан табриклаётганимдан ғоят фахрланаман. Фестивалнинг БМТ ва ЮНЕСКО ҳомийлигида ўтаётгани, айниқса, қувонарлидир. Бизнинг мазкур анжуманга бу қадар аҳамият беришимизнинг боиси шундаки, ҳар бир халқнинг миллий ўзлигини топишида маданият муҳим ўрин тутади. Келгуси йил Ўзбекистон учун мада-

(Давоми 4-бетда).

ШУ СОНГА ХАБАР

ТОШКЕНТДА БМТНИНГ ВАҚОЛАТХОНАСИ

Бундан бир ярим йил муқаддам, аниқроғи, 1992 йилнинг 2 март куни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти мустақил Ўзбекистонимизни ўз аъзолари қаторига қабул қилиб, мўътабар даргоҳ бош қароргоҳида мамлакатимиз давлат байроғи ҳилпирай бошлаган эди. Қисқа давр ичида давлатимиз ушбу нуфузли ташкилот фаолияти доирасида анча хайрли тадбирларда иштирок этди. Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг БМТ минбаридан туриб ёрқин нутқ сўзлаши мамлакатимизнинг ана шу ташкилотдаги мавқеи ошиб бораётганидан далолатдир.

24 октябрь куни пойтахтимизда БМТ ташкил топган кун зўр шодиёна сифатида нишонланди. Энг муҳими, бу кун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси очилиши билан қўшилиб, байрам кайфиятига янада ўзгача руҳ бағишлади.

Тошкентнинг Тарас Шевченко кўчасидаги кўркам бинода қўним топган ваколатхонанинг тантанали очилиш маросимида қатнашиб нутқ сўзлаган Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов билан БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили жаноб Холид Маликлар Тошкентдаги ваколатхонанинг минтақа халқлари манфаати йўлидаги умумбашарий ғояларга муносиб хизмат қилишини алоҳида мамнуният билан қайд этдилар.

Шундай қилиб, Тошкентда ҳам БМТ рамзи туширилган байроқ ҳилпирай бошлади.

Сувонқул РУСТАМ,
«Туркистон» мухбири.

ВАЗИРЛИКДА ЙИҒИЛИШ

Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг халқ депутатлари Сирдарё вилоят Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқи, айтиш мумкинки, республика ҳаётига ўзгача бир руҳ олиб кирди. Жойларда ана шу нутқдан келиб чиқадиган вазифалар тўғрисида катта-кичик йиғилишлар бўлиб ўтаётгани ҳам бежиз эмас.

Шундай тадбирлардан бири кунн кеча Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигида бўлиб ўтди. Унда соғлиқни сақлаш вазирининг биринчи ўринбосари Равшан Тўлаганович Султонов сўз олиб, бу нутқнинг аҳамияти ҳақида гапирди, тиббиёт ходимлари олдида турган вазифаларга алоҳида тўхталиб ўтди. Йиғилганларга Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Сирдарё вилоят Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқининг видеоёзуви қўйиб кўрсатилди.

Шундан сўнг яна фикр-мулоҳазалар давом эттирилди.

Нодир МАҲМУДОВ.

ХАЛҚАРО КЎРГАЗМА

«Ўзэкспомарказ»да Осиё — Тинч океани минтақаси мамлакатларининг халқ истеъмоли ва енгил саноат моллари халқаро кўргазмаси очилди. «Тошкент-93» деб номланган мазкур кўргазма Япониянинг «Ротоба» кўргазмалар қўмитаси ва Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг савдо-кўргазма маркази («Ўзэкспомарказ») ташаббуси билан ўтказилаяпти.

«Тошкент-93» халқаро кўргазмаси 30 октябргача давом этади.

ҲАМШИРАЛАР БЕЛЛАШУВИ

Тошлоқ туманида «Ҳамшира—93» кўрик-танлови ўтказилди. Унда Фарғона вилоятининг шаҳар ва туманларидан келган 23 нафар ҳамшира мустақил республикамиз тарихи, бугунги куни, давлат тузуми, тиббиёт соҳасидаги юз бераётган ўзгаришлар, шунингдек, санъат соҳасида билим ва маҳоратларини намойиш этди. Беллашувда Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси тиббиёт-санитария бўлими ҳамшираси Олесия Танимова ғолиб чиқди ва юз минг сўм пул мукофоти олди. У энди «Ҳамшира—93» республика кўрик-танловида қатнашади.

АРЗОН НАРХДА БЕРИЛАДИ

Меҳнатобод туманининг Йўлдош Охунбобоев номидаги ширкатлар уюшмаси тегирмонида ҳар куни 1,5—2 тонна гуруч тайёрланяпти.

Бу йил хўжаликда 28 гектар ерга шоли экилган. Айни кунларда ҳосил йиғиштириб олинмоқда. Хўжалик маъмурияти уни тегирмонда оқлаб, тўй-маърака ўтказадиган меҳнаткашларга арзон нархда сотишга қарор қилди.

Ўзбекистонга хизмат қилиш учун келдик

Ўзбекистонга Эрон Ислом Жумҳурияти Президенти Акбар Ҳошимий Рафсанжоний расмий сафар билан ташриф буюрган кунлари Тошкентда ажойиб воқеа содир бўлди: Эроннинг «Сепанд груп» фирмаси билан пойтахтдаги «Даврон» жамоа савдо ишлаб чиқариш корхонаси ҳамкорлигида қўшма дўкон очилди.

— Биз бу кунни узоқ кутдик, — дейди журналистлар билан бўлган мулоқотда «Сепанд груп» фирмасининг Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги бўйича Бош директори Жаҳонгир Ғулом Али. — Аллоҳга минг қатла шукур, биринчи қадамимизни қўйдик. Тошкентнинг ўзида худди шундай дўконлардан яна 10 тасини очиш ниятимиз бор. Қашқадарё вилоятининг Ғузор туманида фирмамиз терини қайта ишлаш корхонаси бунёд этиш ишларини бошлаб юборди. Биз Ўзбекистонга хизмат қилиш учун келдик. Эрон ва ўзбек халқи ўртасидаги алоқалар тобора ривожланаверсин.

Рости, ҳали Тошкентда бундай дўконни кўрмаганман. Маҳсулотларнинг хилма-хиллигидан кўзингиз қамашади. Пештахтада ёки кенг залнинг бирон-бир бурчагида бўш жойни кўрмайсиз. Истаган нарсангизни топасиз. Дўкон икки қаватли, дид билан жиҳозланган.

Ҳайратимизни сезган «Даврон» жамоа савдо ишлаб чиқариш корхонаси раиси Қурбон Ёқубов фирма ҳақида қўшимча маълумотлар берди:

— «Сепанд груп» фирмасини бизга худонинг ўзи етказди. Фирманинг 80 та корхонаси бор. У ерда кийим-кечакдан тортиб, электрон аппаратларгача ишлаб чиқарилади. Ўйлаймизки, фирма маҳсулотлари харидорларга манзур бўлади.

СУРАТЛАРДА: «Сепанд груп» фирмаси ҳамда «Даврон» жамоа савдо ишлаб чиқариш корхонасининг қўшма дўкони раҳбарлари; дўкон залларидан бирида.

Матн ва суратлар муаллифи
Муҳаммад АМИН.

Истиқлол—менинг тақдиримда

Абдулла ОРИФ: «ҚАЛБЛАРИНГИЗНИ ЭЗГУЛИК НУРИ МУНАВВАР ЭТСИН»

Одамнинг ишонгиси келмайди баъзан. Бундан кўп эмас, тўрт-беш йил аввал биз учун, хориждаги ватандошларимиз учун қўл етмас орзу бўлган воқеаларнинг шоҳидимиз. Бир пайтлар Турону Туркистон номи билан дунёга машҳур бўлган юрт салкам бир асрлик жим-житлик давридан сўнг яна Марказий Осиё номи остида мустақил мамлакатлар минтақаси сифатида жаҳонга юз бурмоқда.

Бу қадим юрт башариятга кўҳна тарих шодасида маржон бўлгудек не-не зотларни туҳфа этмаган дейсиз. Ҳозир ҳам шу саҳий замин бағрида камол топган ва топаётган истеъдодларнинг ҳад-ҳисоби йўқ. Биз бундан буён газетамиз саҳифаларида Ватанимизнинг фахри бўлган ана шундай зиёлилар, халқимизнинг асл фарзандлари билан мунтазам учрашиб туришга аҳд қилдик. Ўзбекистон халқ шоири Ҳожи Абдулла Ориф ўғли биринчи меҳмонимиз бўлдилар.

— Абдулла ака, суҳбатимиз рукнини «Истиқлол — менинг тақдиримда» деб қўйдик. Ўйлаймизки, мустақиллик учун курашчиларнинг энг олдинги сафида турган сиздек ижодкорнинг кўнглида айтишга арзигулик гаплар кўп бўлса керак?

— Ҳа, истиқлол ҳақида ҳар қанча тўлиб-тошиб гапирсак кам. Истиқлол аввало Аллоҳнинг бандаларига инъом этган энг буюк неъматидир. Яқинда «Имом ал-Бухорий ҳаёти ва даври» халқаро илмий анжумани бўлиб ўтган муборак Самарқанддан қайтдим. Куни кеча эса Ўзбекистон Фанлар Академиясининг катта бир анжумани ўтган, ўзим таълим олган Олтин бешик — Тошкент Давлат дорилфунунида бўлдим.

Бизга ўхшаган шоирлар кўп. Бироқ, ҳар кимнинг ўз айтар гапи бўлади. Мамлакатимизда ўтказилаётган бундай маданий-илмий анжуманлар, тадбирлар ҳеч шубҳасиз истиқлол шарофатидир. Эслатиб ўтай, Имом ал-Бухорийга бағишланган анжуманда жаҳоннинг юздан ошиқ мамлакатидан келган шайхлару, алломаларни, зиёратчиларни кўриб нафақат шоир, ҳожи, балки оддий бир фуқаро сифатида кўзимдан тирқираб ёш келди. Қаранги, шундоқ зотларнинг номларини биздан бекитишган. Хусусан, Темур бобомизни эсланг. Буюк жаҳонгирни маломат қилишсада, бу ҳам етмагандек, у зотнинг табиий салоҳиятини ҳам эътироф этмасликка уриниб келишган. Бунда бирорта халқ ёхуд миллатнинг сира айби йўқ. Мен Данте, Пушкинни қанчалик бошимга кўтарсам, бошқа дину миллат вакиллари ҳам ал-Бухорий, Навоийнинг ҳурматини шундай жойига қўйиб келганлар. Яратганга минг маротаба шукр бўлсинки, биз иккита улуғ воқеанинг тирик шоҳиди бўлдик. Биринчиси, албатта Ўзбекистон ниҳоят мустақил бўлганлигидир. Иккинчи муҳим воқеа — бобомиз ҳазрат Амир Темур ҳайкалининг пойтахтнинг марказий хиёбонларидан бирида қад ростлаши бўлди. Ёзган байтларимнинг умри қанчалик узун, қисқадир — билмайман, ва лекин мана шу воқеаларга гувоҳ бўлганим учун ҳам ўзимни тарихий шахс деб ҳисоблайман. Ўйлайманки, барча ватандошларимиз ҳам шундоқ фикрда бўлсалар керак.

— Бир шеърингизда: «Энди сен чорласанг, токи танда жон,
Лаббай деяжакман
Ватан — онажон»,
дегансиз. Сизнингча, айни ўша кун келмадими?

— Ҳеч шубҳасиз. Бугун ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб, шу юрт, эл тақдири учун қайғуришимиз керак. Оламда ҳеч бир воқеа-ҳодиса бесабаб содир бўлмайди. Содир бўлганларини ҳам халқ кўпинча Аллоҳнинг иродаси, пайғамбар мададн, ҳазрати Хизр номлари билан боғлашади. Ва тўғри айтишади. Ушбу мантиқ эса ҳеч шубҳасиз мавжуддир. Лекин юқорида биз айтиб ўтган иродаю хоҳишларни бажо қилгувчи зотлар доимо туғилавермас экан. Камтарин ҳаётий йўлимда кўпгина раҳбарлар билан учрашишимга тўғри келди. СССР халқ депутати сифатида икки ярим йил Кремлда мандат комиссиясида масъул котиб сифатида ишладим. Тарихнинг ҳукми шундоқ бўлдики, биз СССРни тарқатиб, уй-уйимизга қайтдик. Ҳозир маломатнинг ўрни эмас. Бизнинг биринчи вазифамиз ботқоққа ботган аравамизни равон йўлга чиқариб олиш. Эл-юртнинг хотиржамлигини таъминлаш. Сир эмас, собиқ Иттифоқнинг кўпгина мустақил мамлакатларида фуқаролар уруши давом этаётир. Ушбу гапларни кўп таассуф билан айтмоқдаман. Ўрни келди, бир ҳақиқатни юртдошларимга эслатиб ўтайин. Шукрлар бўлсинким, халқимизнинг пешонасига зўр пешво битди. У зот ўзимизнинг Ислом Каримовдир. Илоё, Ўзбекистон халқлари улар қайси дин, миллатга мансуб бўлмасин, тузлуғини унутмасинлар. Тунлари хотиржам уйқуга кетганларида, уларнинг тинчлигини кимдир бедор қўриқлаб турганлигини билсинлар.

— Абдулла ака, биламиз, фурсати зиқ одамсиз. Айтинг-чи, бизнинг газетамизни ҳам ўқишга вақт топасизми?

— Бўлмасам-чи. Куни кеча обуна ҳам бўлдим. Ойлигим чекланган. Кўп фарзандли одамман. Лекин шу газетани ўқимасам, куним кемтик бўлади. «Туркистон»имиз ўзининг саъй-ҳаракати билан халқ ўртасида ҳурмат қозонди. Ўйлайманки, ушбу мақом бундан буён ҳам пастга тушмайди. Бир ижодкор сифатида мен ҳам газета саҳифалари орқали имконим даражасида халқимизга хизмат қилишга тайёрман. Газета ижодий жамоасига «Қалбларингизни эзгулик нури мунаввар этсин», деб тилак билдираман.

Ҳазил гап эмас бу номинг «Туркистон»
Гапим рост, эмасдир ривоят, чистон.
Биз фахр этурмиз абадул-абад,
«Туркистон» ҳамиша соҳиби иймон.

Сирожиддин РАУФ гурунглашди.

ЎЗБЕК—ТУРК ҚЎШМА БАНКИ ОЧИЛДИ

Ўтган йили Ўзбекистон деҳқончилик саноат банки билан Туркия «Зираат банкаси» ўртасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзоланган эди. Куни кеча Тошкентда ана шу ҳамкорликнинг натижаси — ўзбек-турк қўшма банкининг очилиш маросими бўлди. Унда сўзга чиққан «Ўадеҳқонсаноатбанк» бошқарувининг раиси А. Аҳадов ва бошқалар Ўзбекистонга чет эл сармояларини жалб этиш орқали республика иқтисодиётини ривожлантиришига банкнинг салмоқли ҳисса қўшишини таъкидлаб ўтдилар.

«Зираат банкаси» бошқарувининг раиси ва президенти доктор Шериф Жўшқин Улусой мазкур банкнинг тез орада жаҳон андазаларига жавоб берадиган етакчи тармоққа айланажагига ишонч билдирди.

(ЎзА).

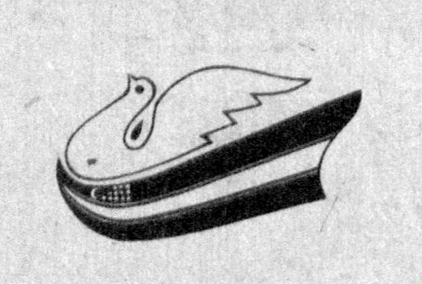

ЁШЛАР ИТТИФОҚИДА БИР КУН...

Энди сен чорласанг,
токи танда жон
Лаббай дежакман,
Ватан-онажон!

Ёниққалб шоир сатрлари қатида ёш кўнгил ҳарорати силқиб кўзга ташланади. Зеро, тарихдан аёнки, Ватан учун, миллат ҳурлиги учун не-не ўтюрак ёшлар — агар ҳаёт шуни тақозо этса, азиз жонларини фидо этишган. Ёшлик ўзининг шижоати билан, фидойилиги ва жўшқинлиги билан кўркам ва файзлидир. Шунинг учун ҳам ёшларнинг бошини бириктирган ташкилот — Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи фаолиятига ҳеч бир фуқаро лоқайд қарамайди.

— Ўтган йиллар биз учун ҳам чинакам синов даври бўлди, — дейди Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг биринчи котиби Адҳамжон Орзиматов, — ташкилот олдида ёшларни ўз ортидан эргаштирадиган, уларни ҳимоя қилишга қодир кучга айланиш каби масъулиятли вазифа турар эди. Шуни айтиш керакки, 1991 йилда Иттифоқнинг бўлиб ўтган XXV қурултойи янги, мазмунга бой ташкилотга асос солди. Бу борада ўтиш даври эълон қилинди. Туб ўзгаришлар, ҳаётга уйғун ислоҳотлар режаси тузиб олинди. Уларнинг барчаси жамиятимизда кечаётган Истиқлолни мустаҳкамлаш жараёни билан чамбарчас боғлиқдир.

Бугун комил ишонч билан айтиш мумкинки, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи ўз Низомида таъкидлагани каби, йигит-қизларнинг турли соҳадаги туб қизиқиш ва манфаатларининг чинакам ҳимоячиси ҳамда ифодачисига айланди. Ҳозир ташкилот таркибида икки миллиондан ошиқ йигит-қиз бириккан бўлиб, бой тажриба ва етук билимга эга тўрт мингдан зиёд малакали ходимлар улар билан иш юритаётир. Барча вилоят, шунингдек, туманларда унинг қўмиталари ишлаб турибди. Улар амалга ошираётган эзгу ишлар ҳақида фикр юритадиган бўлсак, икки оғиз сўз билан барчасини ифода этиш қийин, албатта. Аммо Ёш ватандошларнинг биринчи халқаро анжумани, «Камолот», «Қизиқчи», Ботир Зокиров кўрик-танловлари, Фарғонада бўлиб ўтган талабалар анжумани барчанинг ёдида. Шунингдек, Покистон, Хитой, Малайзия ёшлари билан олиб борилаётган ишлар, Амриқо ёшлари билан йўлга қўйилган ҳамкорлик алоқалари хайрли самара бераётир...

Ёшлар Иттифоқи фидойилари қуйи бўғинларда ҳам талай хайрли ишларни амалга ошираётгани ҳеч кимга сир эмас. Аксарият йирик корхоналар ва олий ўқув юртларида ёшларнинг етакчилари фаолияти ибратли кечмоқда: талабаларнинг қувончу ташвишлари, ёш мутахассисларни ишга жойлаштириш, умуман, навқирон авлодни Истиқлолни мустаҳкамлаш ишига сафарбар этиш уларнинг бирламчи вазифасига айланган. Биз Наманган педагогика олий ўқув юрти ҳамда Навоий туманида шундай жонбозликнинг шоҳиди бўлдик, улар бажараётган ишларни кўриб кўзимиз қувонди. Шундай фидойиларни ўз атрофида жипслаштириб, Истиқлолни мустаҳкамлаш йўлида жонбозлик кўрсатаётган Ёшлар Иттифоқининг хайрли, эзгу ишларига шукуҳ тилаб қоламиз.

МАРКАЗҚЎМДА ҚАБУЛ

Куни кеча Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасида Франциянинг Артур ассоциацияси котиби Жан Пьер Альгерес қабул қилинди. Бу ассоциация асосан ёшларнинг малакасини ошириш билан шуғулланади, улар илмий имкониятлари, салоҳиятларини бевосита амалда тадбиқ этишга кўмаклашади. — Артур ўзбек ёшларини ҳам ўз билимларини амалда қўллашга жалб этади ва сафаримизнинг асл мақсади ҳам шу, — деди ассоциация котиби Жан Пьер Альгерес. Шунингдек, бу ташкилот ЮНЕСКОнинг «Ипак йўли — мулоқот йўли» программаси доирасидаги фаолият кўрсатувчи ёшлар ва спорт бўлими иштирокида ҳам иш олиб боради.

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси ва Франция Артур ассоциациясининг икки халқ ёшларининг ўзаро ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги шартномасига имзо чекилди. Учрашувни Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг биринчи котиби Адҳамжон Орзиматов олиб борди.

Ўзбекистон ва жаҳон:

Ўзбекистон Республикасининг ташқи сиёсатга оид янги ташаббуслари

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МОСКВАДАГИ ЭЛЧИХОНАСИДА БЎЛИБ ЎТГАН БРИФИНГДАН РЕПОРТАЖ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси 48-сессиясида сўзлаган нутқи ҳозиргача жаҳон жамоатчилиги, Россия ва чет эл матбуотининг диққат марказида турибди. Чет эл ахборот агентликлари, газета ва журналлари, радио ва телевидениеси мухбирларини Ўзбекистон раҳбариятининг ташқи сиёсий муаммоларга оид муайян ташаббуслари қизиқтирмоқда. Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги элчихонаси Республика Президентининг БМТ Бош Ассамблеяси сессиясида сўзлаган нутқининг муҳимлиги ва кенг қизиқиш уйғотганини ҳисобга олиб, 22 октябрь куни Россия ва чет эл журналистлари учун брифинг ўтказди.

Элчихона залида ташкил этилган бу учрашувга Россия ва хорижий мамлакатларнинг 40 дан ортиқ матбуот вакили тўпланди. Улар орасида «Комсомольская правда», «Труд», «Российская газета», «За рубежом», «Модус вивенди», «Сегодня», «Федерация», «Вечерняя Москва» газеталари, «Международная жизнь», «Дипломатический курьер», «Деловые люди» журналлари, «Интерфакс», «Постфактум», «Новости», «Р-е-а респект» агентликлари, Москва телеканали ва «Оврооcиё» студияси («Останкино»), Москва халқаро радиоси мухбирлари бор эди. Брифингда, шунингдек, «Юнайтед ньюс оф индиа», Лондонда араб тилида нашр этиладиган «ал Ҳаёт» газеталари, Сеулнинг «Корея кундалик иқтисодий газетаси» ва бошқа нашрларнинг журналистлари ҳам иштирок этдилар. Қозоғистон, Тожикистон, Афғонистон элчихоналари матбуот хизмати ходимлари ҳам шу ерда эди.

Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Ю. Абдуллаев Президент И. Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси сессиясида сўзлаган нутқини батафсил баён қилиб берди, Ўзбекистоннинг ташқи сиёсат соҳасидаги фаолияти ҳамда ташаббуслари ҳақида гапириб, бу ташаббусларнинг минтақамиз учунгина эмас, жаҳон ҳамжамияти учун ҳам янги ва долзарб эканини таъкидлади. Элчи, шунингдек, Республика Президентининг БМТ, АҚШ раҳбарлари, ишбилармонлар доиралари намояндалари ҳамда ватандошлари билан бўлган учрашувлари ҳақида ҳам ахборот берди.

Брифинг қатнашчилари И. Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси сессиясида нутқ сўзлаши жараёни акс эттирилган лавҳаларни қизиқиш билан томоша қилдилар.

Шундан кейин қизғин суҳбат бошланди. Элчига кўплаб саволлар берилди. Журналистлар ёш, мустақил Ўзбекистон давлатининг жаҳон ҳамжамиятида кенг ҳуқуқли аъзо сифатида ўзининг ўрни ва аҳамиятини аниқ белгилаб олаётганини мамнуният билан қайд этдилар.

Кўпчилик газеталарнинг мухбирлари Тожикистондаги аҳволни барқарорлаштириш, тожик-афғон чегараларидаги вазият, ақидапарастлик, жангарилик ва террорчилик хавфига доир саволлар берди. Журналистлар, шунингдек, Орол ва Оролбўйидаги вазиятдан ташвишда эканликларини изҳор қилиб, Президентимиз И. Каримовнинг жаҳон ҳамжамияти эътиборини бу муҳим муаммога қаратганидан мамнунлигини билдирдилар.

28 сентябрь куни БМТ Бош ассамблеяси сессиясида Президент И. Каримов нутқ сўзлаганида ўша ерда ҳозир бўлган Россия «Новости» ахборот агентлигининг ходими В. Безбрежний Ўзбекистон Президентининг нутқи диққат билан тингланганини ва сессия иштирокчиларида катта таассурот уйғотганини гапириб берди. Мустақил Ўзбекистон тарихида илк бора янграган Президентнинг нутқи ёрқин ва таъсирчан бўлди, деди у. Республика элчихонаси уюштирган брифингда иштирок этганман, Ўзбекистон ташаббусларининг ҳақиқатан ҳам янги, ўзига хос ва қимматли эканини ҳис қилиб турибман, деб таъкидлади журналист.

«Модус вивенди» газетасининг Бош муҳаррири, узоқ йиллар давомида Англия ва бошқа мамлакатларда ишлаган машҳур халқаро журналист Н. Ефимов И. Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси сессиясида нутқ сўзлашининг ўзи жуда катта аҳамиятга эга воқеа эканини алоҳида таъкидлади. Ўзбекистон Президенти баён қилган ташаббусларнинг муҳимлиги ва шу ўзбоғлиқлиги катта эътиборга сазовордир. У Ўзбекистоннинг аниқ ва ўта муайян таклифлари Марказий Осиёнинг ҳозирги замонда тутган ўрнининг муҳимлигини ҳисобга олган ҳолда, сиёсатчи ва дипломатларда катта қизиқиш уйғотади, деб ишонч билдирди.

«Юнайтед ньюс оф индиа» газетасининг мухбири В. Шукла Ўзбекистон раҳбариятининг ташқи сиёсат соҳасидаги қадамлари ҳақида тўлқинланиб гапирди. Назаримда, деди у, Ўзбекистон раҳбариятининг нутқи мазмун жиҳатидан ўта теран эди. Унинг фикрича, Ислом Каримовнинг ядро қуролини тугатиш, Марказий Осиё муаммолари бўйича доимий ишлайдиган семинар ташкил этиш, тожик-афғон муаммосини ҳал қилиш бўйича таклифлари диққат-эътибор ва алоҳида мақтовга лойиқ. Ўзбекистоннинг бу муаммоларни ҳал қилиш бўйича таклифлари ҳақиқатан ҳам халқаро миқёсда катта аҳамиятга эга.

Журналистларнинг барча саволларига батафсил жавоблар берилди. Брифинг иштирокчилари учрашувда Ўзбекистон Республикасининг ташқи сиёсат соҳасидаги фаолияти ҳақида тўла ва ишончли маълумотлар олганларидан мамнунлигини қайд этдилар.

Учрашув қатнашчиларига И. Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси 48-сессиясида сўзлаган нутқининг тўла матни ҳадя қилинди. Ўзбекистон Республикаси элчихонасида бўлиб ўтган бу учрашув ҳақида Москва халқаро радиоси ва Москва телеканали ўша куни кечқурунёқ хабар берди. Ўзбекистоннинг ташқи сиёсат борасидаги ташаббуслари эртаси куни «Комсомольская правда», «Труд», «Вечерняя Москва», «Модус вивенди» ва бошқа газеталарда кенг ёритилди.

У. РАЖАБОВ,
Ф. ПАРПИЕВ. (ЎзА).

Москва шаҳри.

ЁШЛАР ЖАМҒАРМАСИ ТУЗИЛДИ

Фарғона вилояти Ёшлар Иттифоқи Учкўприк туман қўмитаси ташаббуси ва ҳокимиятининг бевосита кўмаги билан туманда ёшлар жамғармаси тузилди.

Ёшлар Иттифоқи қошидаги «Ёшлар ҳиммати» ширкати янги ташкил топган жамғарманинг ҳомийси бўлди. Туман ҳокимияти қарорига биноан ширкат маҳаллий бюджетга тўлайдиган даромад солиғидан озод этилиб, у ўз даромадининг 30 фоиздан кам бўлмаган қисмини жамғарма ҳисобига ўтказиб туради.

Норин тумани Ҳаққулобод тикувчилик фабрикасида асосан ёшлар ишлашади. Шунинг учун бўлса керак, улар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ҳам ўзлари каби гўзал ва бежирим.

СУРАТДА: Земфира Мустафоева, Замира Раҳмонова, Назокат Сотволдиевалар иш устида.

Қ. УЛМАСОВ сурати.

ЁШ ИСТЕЪДОДЛАР ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг адабиёт соҳасидаги Усмон Носир номли мукофотига номзодларнинг ҳужжатларини қабул қилиш давом этмоқда. Ҳужжатлар 1993 йилнинг 5 ноябригача қабул қилинади.

* * *

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг адабиёт ва санъат соҳасидаги 1994 йилги мукофотига номзодларнинг ҳужжатларини қабул қилиш давом этмоқда. Ҳужжатлар 1994 йилнинг 1 январигача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефонлар: 41-08-50, 41-08-61.

Ташаббус: ўрганинг, қўлланг

«Маънавият ва мафкура»

Диёримизда истиқлол шамоли эса бошлаганига ҳам икки йилдан ошди. Ижтимоий ҳаётимизнинг деярли барча жабҳаларида — айниқса сиёсий, иқтисодий ва маънавий соҳаларда ижобий ўзгаришлар — янгиланиш рўй бераётир.

Хусусан, Ўзбекистоннинг миллий истиқлол мафкурасини шакллантириш йўлида амалга оширилаётган саъй-ҳаракатлар таҳсинга лойиқдир. Чунки юртбошимиз таъкидлаганидек, «Миллий истиқлол мафкураси халқимизнинг азалий анъаналарига, удумларига, тилига, дилига, руҳиятига асосланиб, келажакка ишонч, меҳр-оқибат, инсоф, сабр-тоқат, адолат, маърифат туйғуларини онгимизга сингдириши лозим».

Бу хайрли ва масъулиятли ишга барча ташкилот ва муассаса, катта ёки кичиклигидан қатъий назар, ҳур диёримизнинг ҳар бир жамоаси муносиб ҳисса қўшмоғи керак. Бу борадаги аниқ вазифаларини белгилаб олган республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида ҳам талай ибратли тадбирлар амалга оширилмоқда. Ана шулардан бири «Маънавият ва мафкура» ўқувининг йўлга қўйилганидир. Вазирлик қошида мазкур янги ўқув ташкил этилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ: шу кунга қадар иккита машғулот ўтганига қарамай, дастлабки самаралар ёмон эмас.

«Машғулотлар ҳар ойда бир марта ўтказилмоқда, — деди биз билан суҳбатда «Маънавият ва мафкура» ўқуви раиси, Ўзбекистон олий ва ўрта махсус таълим вазирининг биринчи ўринбосари Бахтиёр Назаров. — Унда асосан олий ўқув юртларининг ректор ва проректорлари, кафедра мудирлари, профессор-ўқитувчилари иштирок этаётир. 1993—94 ўқув йили мобайнида яна саккизта ана шундай машғулот ўтказилади. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, ўқув юзасидан очиқ танлов эълон қилиниб, уларда республикамизнинг кўзга кўринган олим ва мутахассислари маъруза билан қатнашадилар. Машғулотлар мавзуи, унинг қаерда ва қачон ўтказилиши олдиндан матбуотда хабар қилинади. Бу эса ўқув иштирокчиларининг машғулотга пухта тайёргарлик билан келишига имкон яратади. У келгуси йил сентябрь ойида якунланиб, натижаларини вазирлик мутахассисларидан тузилган ҳайъат кўриб чиқади. Танлов ғолиби мукофот билан тақдирланади. Шунингдек, машғулотларда ўқилган маърузаларни жамлаб, китоб қилиб чиқаришни ҳам кўзлаяпмиз.

Янги ўқувни ташкил этишдан асосий мақсад нафақат олий ва ўрта махсус таълим масканлари илм толибларини, балки кенг жамоатчиликни миллий истиқлол ғояси билан теран таништиришдир. Чунки, маънавиятни ўстириш, фуқароларнинг ҳар бирида ватанга муҳаббат, уни эъзозлаш, фидойилик, ёшларда инсонпарварлик фазилатларини тарбиялаш муаммолари бугунги кундаги асосий вазифалардан бири эканига шубҳа йўқ. Бу ғоят масъулиятли ишни амалга оширишда зиёлилар, ёшларга билим ва тарбия берувчи профессор-ўқитувчилар, айниқса, фаоллик кўрсатиши керак».

Бошланган янги ўқувни ибратли тадбирлар сирасига қўшганимиз баъзи бировларга хуш келмаслиги мумкин. Чунки собиқ шўро замонидаги хўжакўрсингагина фаолият кўрсатган сиёсий партия ўқувлари ҳали кўпчиликнинг ёдидан чиққани йўқ. Бироқ, масалага бошқача ёндашиш зарур. Чунки шундай ўқувларга ҳаётий эҳтиёж тобора сезилиб бораётир. Хўш, ўша эҳтиёжлар нималардан иборат?

Биринчидан, ўқув машғулотларидаги мавзулар бугунги куннинг энг долзарб масала ва муаммоларини қамраб олган. Улар эса озмунча эмас. Республикамиз Президентининг бозор муносабатларига ўтишда Ўзбекистоннинг ўз йўли, тактика ва стратегияси кўрсатиб берилган рисолалари чоп этилгани, мамлакатимиз ички ва ташқи сиёсатида қўлга киритилаётган муваффақиятлар, хорижий давлатлар билан ҳамкорлик, қишлоқ хўжалиги, маданият, ижтимоий таъминот, ҳуқуқшунослик ва бошқа жабҳаларда рўй бераётган ўзгаришлардан Ўзбекистоннинг ҳар бир фуқаросини хабардор этиш, уларни бугунги куннинг долзарб воқеа-ҳодисалари хусусида мулоҳаза юритишга, таҳлил этишга ундаш ва шу тариқа миллий мафкурани одамлар онгига, юрагига сингдириб бориш мақсад қилиб қўйилгани эътиборга моликдир. Машғулотларда йирик олим ва мутахассислар худди ана шу мавзуларда оммабоп маърузалар ўқийди. Кейин муайян мавзудаги маъруза матни матбуотда эълон қилинади. Бу эса турли соҳа кишиларининг ундан керакли янгилик ва маълумотларни олишига, мустақил фикр юритишига имкон беради.

Иккинчидан, ҳозирги пайтда олий, ўрта махсус билим юртлари ва бошқа таълим масканларида ана шундай қўлланмаларга эҳтиёж ниҳоятда катталигини назарга олсак, унинг одамларга қай даражада нафи тегиши аён бўлади-қолади.

Учинчидан, янги ўқув мажбурий эмаслиги билан ҳам илгариги «Қизил» ўқувлардан фарқ қилади.

Хуллас, янги ўқув эски назариябозлик, собиқ «изм-изм»лар сингари номигагина фаолият кўрсатиш касалига чалинмаса, муваффақият қозонади, вилоятлар, туманлар ва меҳнат жамоаларида табиий равишда ана шундай ўқувлар ташкил топишига асос бўлади, деб ўйлаймиз.

Ш. УМИРОВ,
ЎзА мухбири.

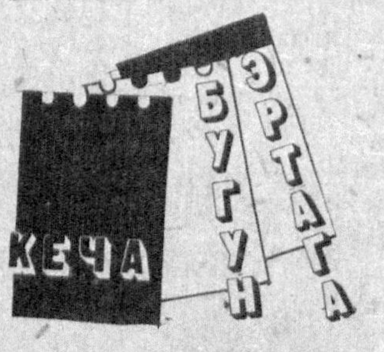

● ҚИШДАН омон-эсон чиқа оламизми! Россияликлар ҳозир ўз-ўзларига худди шундай савол бермоқдалар. Ана шу саволга жавоб тариқасида Бош вазир Черномирдин қишлоқ хўжалигига давлат хазинасидан турли шартлар билан 1 триллион 450 миллиард сўм қарз бериш ҳақидаги қарорга имзо чекди. Бу қарор раҳбариятни амалда иккига бўлиб ташлади. Хусусан, Гайдар ва Федоров бу қарорга норозилик билдиришмоқда.

● ГРУЗИЯНИНГ ҳукумат қўшинлари собиқ президент З. Гамсахурдия тарафдорлари устидан залворли ғалаба қозондилар. Абаша ва Мартвили туман марказлари уларнинг тасарруфига ўтди. Мудофаа вазирлиги отрядлари Сенаки шаҳри бўсағасида турибдилар.

● АВСТРАЛИЯДА — ваҳима. Радио ва телевидение юз бериши эҳтимоли бўлган хавф-хатар тўғрисида хабар бериб турибди. Қизиғи шундаки, бу ваҳимага сабаб қандайдир табиий офат ёки босқинчи гуруҳлар эмас. Бу ерда гап қитъада пайдо бўлган «илонбошли» қизил балиқлар ҳақида кетаётир. Улар табиатан очкўз ва ваҳшийдирлар. Ҳозир полиция мамлакатда пайдо бўлган 86 та шундай балиқдан 25 тасини «қўлга туширди».

● АРАБ давлатлари лигаси Мисрнинг «Ал—Вафд» газетаси орқали ғалати маълумотни тарқатди. Унда айтилишича, араб дунёсидаги 35,7 фоиз эркаклар ва 63 фоиз аёллар саводсиздир. Шундай қилиб, 240 миллионли арабларнинг тенг ярми на ўқиш ва на ёзишни билади.

● «ТОХОКУ ДАЙГАКУ» университети ходимларининг башоратига қараганда, яқин ўн йилда Хоккайдо оролининг жанубий ва Хонсю оролининг шимолий қисмида Японияда кейинги пайтларда қайд этилган зилзилаларнинг энг даҳшатлиси юз беради.

● ТУРКМАНИСТОНДА миллий валютага ўтилиши муносабати билан 31 октябрда кеч соат 22.00 да тўплардан 20 марта байрам салюти берилади.

● ТБИЛИСИДА эса мамлакатдаги иқтисодий ва сиёсий инқироз сабабли газеталар чиқмай қолди.

● ЖАНУБИЙ Корея Президенти Ким Ен Сам «Шимолий Кореянинг ядровий қурол-яроғи ривожланишини қандай бўлмасин тўхтатиш»га чақирди. Корея Республикаси миллий мажлиси депутатлари КХДРни МАГАТЭ амалга оширадиган кенг қамровли назоратга қўнишга чақириб, қарор қабул қилди.

● АЙНИ ВАҚТДА Покистон янги бош вазири Беназир Бхутто Би-Би-Си мухбири билан суҳбатда унинг мамлакати ядро қуролини тарқатмаслик бўйича битимга тегишли шартлар асосида қўшилишга тайёр эканини маълум қилди. «Мен — некбин аёлман, шунинг учун ўзим ҳукумат тепасида турадиган 5 йил муддат ичида Ҳиндистон билан Покистон шартномага имзо қўйишига ишонаман», — деди Б. Бхутто.

Ўқув дастуридан жой олди

Дунёдаги деярли барча мустақил мамлакатларда, айниқса ривожланган давлатларда халқаро муносабатлар соҳасида фаолият кўрсатишга мўлжалланган мутахассисларни тайёрлайдиган билим масканлари мавжуддир. Бу мустақилликнинг асосий шартларидан, муҳим хусусиятларидан бири ҳисобланади. Шу мақсадларда Ўзбекистонимизда ташкил этилган Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университети мана иккинчи йилдирки, ўз фаолиятини тобора кенгайтириб бораяпти.

Университетнинг халқаро муносабатлар факультетида янги фан — «Ўзбекистон ташқи сиёсати» фани ўқув дастурига киритилди. Келажакда мустақил Ўзбекистон номидан халқаро майдонда фаолият кўрсатиш истагида бу факультетда таҳсил олаётган талабалар мазкур фан асосида мамлакатимиз Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси 48-сессиясидаги маърузаси бўйича илмий анжуман ўтказишди. Бўлажак дипломатларнинг қизғин баҳс-мунозараларига айланган бу илмий анжуманда университет ректори муовини Шуҳрат Ғойибназаров Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг дунёдаги мавжуд халқаро ташкилотлар орасида тутган ўрни, унинг мавқеи ҳақида йиғилганларга гапириб берди.

— Кўпчиликка маълумки, БМТ дунёда тинчликни сақловчи, давлатлараро миллий низоларнинг келиб чиқишига йўл қўймаслик ёки уни бартараф этишлик учун ташкил этилган, — деди у. — Бирлашган Миллатлар Ташкилоти кейинги пайтларда дунё мамлакатларининг айримларида кечаётган очарчиликка барҳам бериш, келажак учун ҳозирдан қайғуриб, экологияни сақлаб қолиш, халқларнинг урф-одатлари, миллатларнинг миллийлиги йўқолиб кетмаслиги учун хизмат қилаётир. Президентимизнинг БМТнинг олий минбаридан сўзлаши, бу мамлакатимизнинг дунёда тутган обрў-эътиборининг ёрқин ифодаси бўлди.

Сўнгра сўз олган талаба Бобир Тўхтабоев Президентимизнинг иқтисодий имкониятларимиз, илғор маданиятимиз, улкан тарихимиз ҳақидаги сўзлари Ўзбекистонимизнинг дунёга танилишида яна бир бор муҳим аҳамият касб этади, деди. Учинчи курс талабаси Дурбек Омонов эса сўзини тарихдан бошлаб, 75 йил мобайнида қизил империя ҳукмронлик қилган даврда фақатгина 60-йилларда Хрушчев ва 80-йилларда Горбачёв мазкур БМТ сессиясида иштирок этганликлари ҳақида гапириб, мустақилликка эришган мамлакатимизнинг қисқа, лекин шарафли учинчи йилида Президентимизнинг БМТнинг олий минбарига кўтарилишидан мамнуният изҳор этди. Акром Худойқулов эса Тожикистон воқеалари, уни бартараф этиш учун Президентимизнинг саъй-ҳаракатларини алоҳида таъкидлади. У нафақат Тожикистон, балки Марказий Осиё мамлакатларида хавфсизликни таъминлаш учун БМТ ҳамкорлигида махсус комиссия тузиш тўғрисида Ислом Каримов илгари сурган фикрларни қўллаб-қувватлаяжагини билдирди.

Анжуман бўлғуси дипломатларда яхши таассурот қолдирди. Улар мустақил Ўзбекистоннинг ички ва ташқи сиёсати қанчалик оқилона бошқарилаётганига яна бир карра ишонч ҳосил қилдилар. Президентимиз Ислом Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси 48-сессиясидаги маърузаси чуқур таҳлил этилишга ва илмий изланишларда, ўқув машғулотларида дастур сифатида фойдаланишга лойиқ, деган якуний фикрга келдилар.

З. РИХСИЕВ.

АБАДИЙ ҚАДРИЯТЛАР АБАДИЙДИР

БУГУН бутун олам туркийнинг улуғ фарзандларидан бири Қул Хожа Аҳмад Яссавийнинг таваллудини нишонлаб турибди. Чунки туркий маданиятнинг иккинчи уйғониш даври мана шу муборак зотнинг фаолияти билан бошланади. «Халқ сўзи» ва «Заман — Ўзбекистон» (Туркия) газеталарининг саъй-ҳаракатлари билан Ўзбекистон Фанлар Академияси ҳамкорлигида шу йил 30 октябрда Тошкентдаги «Туркистон» саройида иш бошлайдиган халқаро илмий-маърифий анжуманнинг «Абадий қадриятлар ва Аҳмад Яссавий фаолиятининг йўналишлари» деб номланиши ҳам бежиз эмас. Унга дунёнинг қатор мамлакатлари ва нуфўзли ташкилотларидан вакиллар, исломшунос олимлар, ижодкорлар, Аҳмад Яссавийнинг хорижда истиқомат қилаётган кейинги авлодлари ташриф буюришади.

Халқаро илмий-маърифий анжуманни ўтказувчи ташкилий қўмитага машҳур олимлар, ёзувчилар, дин арбоблари, шунингдек, бир қанча вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари, Бухоро ва Самарқанд вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳар ҳокими киритилган.

— Тошкентда ўтадиган бу муборак тадбир оламшумул аҳамиятга эга, — дейди ташкилий қўмита раисининг ўринбосари, «Заман — Ўзбекистон» газетасининг Бош муҳаррири Абдулвоҳид Қоя. — Маълумки, бизнинг ота-боболаримиз бундан қарийб 950 йил олдин Туркистондан чиқиб, қора денгиз бўйини ватан тутишган. Орадан кўп асрлар, не-не алғов-далғов даврлар ўтди. Абадий қадриятлар абадий эканлиги унутилди. Ота юрт билан ўзаро алоқаларимиз анча сусайди. Бугун ана шу айбимизни ювиш учун қайта учрашмоқдамиз. Туркиядан юзга яқин олим, журналист, яссавийшунос ҳамда исломшунослар таклиф этилган. Улардан ўн киши ўз маърузаси билан келади.

Анжуманда Сақаря университети илоҳиёт куллиёти декани, профессор Суат Йилдирим, «Заман» газетасининг Бош директори Нажи Тўсун, шунингдек, Харрон университетининг ректори, профессор Иброҳим Жонон (Шонли Урфа), тафсирчи, таржимон ва олим Алоуддин Мансур (Ўш), Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов, шоир ва таржимон Саддриддин Салимов (Бухоро), Тошкент Давлат дорилфунунининг профессорлари таниқли тасаввуфшунос олим Нажмиддин Комилов ва Бегали Қосимов, Истанбулдаги Мармара университетининг доценти Ҳасан Комил Йилмас, адабиётшунос олим Иброҳим Ғафуров ва бошқа кўплаб олимлар, тасаввуфшунослар, Марказий Осиё мамлакатларидан ташриф буюрган шоир ва ёзувчилар илм-фан арбоблари Қул Хожа Аҳмад Яссавийнинг тариқати, бизга қолдирган бой маданий мероси ҳақида маърузалар қилишади.

Мазкур анжуман иштирокчилари қадим Туркистон шаҳрига ташриф буюришиб, Аҳмад Яссавий мақбараси ва қабрини зиёрат қиладилар. Кўҳна Самарқанд ва Бухородаги тарихий обидаларни томоша қилиб, вилоят меҳнаткашларининг турмуш тарзи билан танишадилар.

С. РАУФ.

Истамбул портида. Ҳалил пошо, Анвар пошонинг Қобул йўли билан Туркияга қайтган ёрдамчиси Муҳитдинбекка бизнинг келишимиз ҳақида Измирдан хабар берган экан, у бизни бандаргоҳда кутибди. Визамиз бўлмагач, Анқарага ўзимиз мурожаат этишимиз лозимлигини айтди. У Туркистон озодлиги кураши тарихи тўғрисида Истамбулда чиққан «Вақт» газетасида босилган мақолаларини олиб келибди. Биз Анқарага чет эл ишлари вазирлигига бир неча кун Истамбулда қолишга рухсат сўраб, илтимоснома ёздик. Юсуф Оқчўра, Оға ўғли Аҳмад ва Зиё Алпга Францияга бораётганлигимиз, бироз вақт Туркияда тўхташ ниятимиз борлигини билдириб хатлар юбордик. Порт полицияси мудирининг дағал муомаласи жонимизга текканлигидан, ундан рухсат сўрамай, вилоят бошқармасига бориб, хорижий ишлар ходими доктор Аднанбекка учрашдик. У: «Бу иш Анқара ихтиёрида, Кобулдаги элчимизнинг нега виза бермаганлиги ҳақида ўйлаб кўришади», деди ва орқага пароходга қайтишимиз кераклигини уқтирди. Биздан аввалроқ Истамбулда қолган Бухоро ҳукумати молия вакили Назир Маҳсум Ҳаким ўғли, қозоқлардан Ҳайит Муҳаммад ҳам пароходимизга, порт полицияси олдига келдилар. Китоб тўлдирилган сандиқларимни Назир Маҳсумга бериб, мен ўйлагандай сандиқчалар ясаб, Ҳайит Муҳаммаддан сандиқларга солинадиган ҳар бир китобга ёрлиқлар ёпиштириб, каталог тузиб боришни илтимос қилдим. Оврупода бир ярим йил давом этган саёҳатимда қўлимга тушган бутун китобларни Назир Махсумга юборардим, уларни Ҳайит Муҳаммад сандиқларга солиб, тартиб билан сақлаган. 1925 йил ёзида Истамбулга келганимда ўн бир сандиқда сақланаётган китобларим борлигини кўриб суюндим. Истамбул портида тўрт кун туриб, Анқарадан жавоб келмаганига эзилиб, Францияга кетиш учун пароходга ўтириб, Измирга йўл олдик.

Заки Валиди ТЎҒОН

ХОТИРАЛАР

Измирда бир неча кун Ҳалил пошоникида меҳмон бўлдик. Олдида Анвар пошо яқинларидан Шукурбек Янибачем, доктор Али Ҳайдарбек ва бошқалар бор эди. Пошо бизга жуда катта иззат-икром кўрсатиб, Москвада учрашган, Туркистонда курашган кунларимизни эсга олди. Шу орада Анқарадан рухсат келса-да, Франция консуллигидан виза олиб улгурганимиз учун бир пароход билан Марселга кетдик ва 20 декабрда етиб бордик.

Фарғонанинг сўнгги ҳукмдори набираси. Фарғонанинг сўнгги ҳукмдори Ҳудоёрхоннинг набираси Исломбек Ҳудоёрхонов элчихонада котиб бўлиб ишлар экан. Отаси Муҳаммад Аминбек билан яхши таниш эдим, 1913 йилда Тошкентда уйларида меҳмон бўлганимни биларкан: «Сени кўрибоқ, отамни кўргандай бўлдим», деб жуда ҳурмат қилди. Халқлар жамиятига мурожаат қилиб, ватансиз паспорт тўғрилашда, Германияга виза олишда ва бошқа ишларда ёрдами тегди. Элчи: «Афғонистон сизнинг ватанингиз эмасми, ахир? Нега ватансиз деган гувоҳнома оласиз, паспортимизни берайин», деди. «Улар иложини топиб ҳеч бир давлатга боғланмай ватансиз деган паспорт олса, Туркистон номидан сиёсий ишлар олиб боришига фойдаси тегажак», деди Исломбек. У ўзи Туркистон сиёсий ишларида катта мақсад билан иштирок этарди, элчиликда расмий вазифа бажариши, очиқдан-очиқ ишлашига имкон бермади.

Мустафо Чўқай ўғли. Элчихонада Абдулқодир иккoвимиз Чўқай ўғли Мустафоникига жўнадик. Ораларида яқин борди-келдиси бўлмаса ҳам, Исломбек бизга шаҳар четидаги Ногент сур Марне деган жойда яшаган Чўқай ўғлини қидириб топишга ёрдам бермоқчи бўлди. Ногент ҳақида ўқиган эдим. 1812 йилда Парижга кирган бошқирд полклари ўша Ногентга жойлашганлар. Бир бошқирд аскарининг Париж ва Ногент тўғрисида Бошқирдистонга ёзган хатини юртда юрган вақтларимда ўқиган эдим. Мустафо билан 1913 йили Фарғонага саёҳат қилганимда Тошкентда, гимназияда ўқиб юрганимда танишган эдим, кейинчалик Петербург дорилфунунида ўқиётган йилларида ҳам кўришиб юрдик. Отаси Сирдарёдаги қипчоқ қозоқларидан бўлиб, Қўқон ҳукумати хизматида «додхоҳ» даражасига етгач, ўтган аср ўртасида, рус аскари босиб олгач, генерал Перовский хизматига кирган, русча ўрганган, кейинчалик таржимонлик қилган. Қўқон хонлиги замонасида ўзбекларнинг таниқли одамларига, кейинчалик рус дворянларига яқинлашган бир оиладан. Улар мустақил Қўқон ҳукуматига содиқ қозоқлар, озодлик даври хотираларини ҳали ҳам унутишмаган. 1916 йилги Дума фракциясида мен — Уфа, Мустафо — Сирдарё вилояти вакили сифатида, кадет партиясига аъзо бўлишига қарамасдан мен билан бирга бўлди ва 1917 йилги инқилобдан сўнг Қўқон мухторияти ҳаракатига қўшилди. 1918 йил бошида Қўқон Советлар томонидан босиб олингач, Тошкентга қочиб келди ва у ерда кадет партияси аъзоси бўлган бир рус офицерининг уйида яшади, кейинги хотини билан Тўрғай йўли орқали Юрматидаги уйимизга, кейинчалик Оренбургга келди. Ҳозир бизни меҳмон қилмоқчи бўлди. Мария Яковлевна деган хотини билан ҳам яқиндан таниш эдик. Биз Мустафо билан уч кун гаплашдик. Жуда ночор, Милюков ва Керенский газеталарига ёзган мақолалари ҳақи ҳисобига яшарди. Германияга кетмасданоқ Туркистондан олиб келган кийимларни унга қолдирдик. Бир музейга сотишга мажбур бўлибди.

Алимардон Тўпчибоши. 28 декабрь куни Мустафобекнинг уйида Петербург университетининг шарқ факультетини битирган, ҳуқуқшунос Исрофил номли кавказлик мусулмон лазгин билан учрашдим. У ҳам Истамбулдан келган экан, хотини Мустафонинг аёли сингари, кадет партиясига муккасидан берилган. Милюков конференция ташкил қилган экан. Зал лиқ тўлган, ўтиришга жой йўқ. Милюков Мустафо билан менга нутқ сўзлайдиган минбарнинг икки томонида ўтиришни таклиф қилди. Биз черков меҳробининг икки томондаги шам сингари, попнинг икки томонида туришимиз керак. Мен минбар ёнига бормадим. Мустафо бориб турди ва Милюков нутқ сўзлаган чоғда «наши инородци» дея, унга ишора қилиб, илтифот

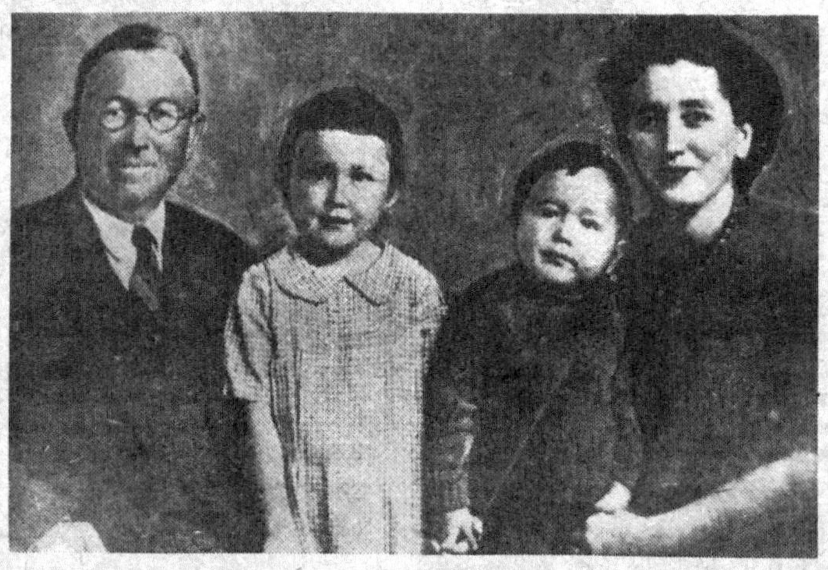

СУРАТДА: Заки Валиди ТЎҒОН оила аъзолари билан.

8

кўрсатди. Конференция тугагач, Мустафога: «Нега Милюковдан «инородец» деган сўзни эшитдинг? Сен Туркистоннинг олижаноб ўғли ва юрт эгасисан. Руслар Туркистонда ҳам бизларни «инородец» деб аташарди. Бу ерда Туркистон вакили бўлароқ ўзингнинг устингдан бундай хўжайинчилик қилишига йўл қўйма», деб ярим дўстона, ярим ўпкалаб, бир-икки гапирдим.

Берлиндаги Туркистон талабалари. Файзулла Хўжа ҳукумати Туркистондан Берлинга 70 та талаба юборган эди. Шулар ичида қозоқлардан мазкур хотираларда номи кўп тилга олинган Азимбек Беримжон билан Бийтилов, ўзбеклардан Абдусаттор бор эдилар. Ҳар доим бирга бўлдик, истиқлол учун курашнинг истиқболи ҳақида уларга қараб умидланиб турардим. Бошқирдистондан Усмон Қувватов ҳам бу ерда бўлган. Яқинда ичкилик туфайли хасталикка чалиниб, юртига қайтиб кетибди. Отаси бошқирд тарихи бўйича асар ёзган зиёли эди. Усмон сиёсий курашда ҳалоллик намуналарини кўрсатди. Биз Берлинга келганимизда унинг қайтиб кетганлигини билиб, жуда қаттиқ ачиндик. Чунки, бошқирдлардан курашни давом эттирадиган, дорилфунунни битирган, бунинг устига немисча яхши билган бир одамимиз ҳам йўқ эди. 1943 йилда Германияга уруш асирларини кўрмоқ учун келган вақтимда бир ҳамюртимдан суриштирсам: «Мени бу ерга ўлимдан бошқа ҳеч нарса олиб келмади», деб ғоят ўксиниб йиғлаган экан. Ҳақиқатан ҳам уни тезда ўлдиришган. Бошқирдлардан ўша вақтда Европада полковник Олимжон Туғон бўлди. Сибирь йўли орқали Манжурияга бориб, у ерда жангда иштирок қилган, ниҳоят, Токиодаги Венгрия элчиси ёрдамида Будапештга келган. Дебретсин қишлоқ хўжалиги университетига кириб, у ерда докторлик диссертациясини ёқлаган, қисқа вақт ичида мадёрча ўрганиб, Венгрияда кўплаб дўстлар орттирган. Июль ойида у ҳам Берлинга келди. Бошқа дўстларимиз билан бирга июнь ойида Берлин ва унинг теварак-атрофларини айланиб, кўнгилхушлик қилдик. Ўзбек талабаларининг кўпчилиги тиббиёт, савдо, техника илмларини ўрганди, Абдусаттор эса адабиёт билан ҳам шуғулланди. Немисчани жуда пухта ўрганди, форсчани ҳам пухта биларди. Туркистоннинг шаҳар халқи орасида ҳусндорлик тушунчаси алоҳида муҳим ўрин тутади, бу хусусда ҳазил-мутойибалар ҳам қилардик. Абдусаттор ҳам кўркам йигит бўлганидан, унга ҳазиллашардик, хафа бўлмасди. Айниқса, форсча ва чиғатойча ғазалларни ёқтирарди. Бир куни соат тўртларда кун булут бўлиб, кутубхона ичи ўқиб бўлмайдиган даражада қоронғилашди. Худди шу пайт Абдусаттор эшикдан кириб келиши билан электр чироғи ҳам хонани ёритиб юборди. Бир Хуросон шоирининг эсимда қолган шеърини қоғозга ёзиб столига қўйдим: «Эй иссиқлик таратувчи нур, пайдо бўлишинг ҳамоно мажлисимизни бўстонга айлантирдинг, эшикдан киришинг билан нурга чўлғадинг». Ўзимга маъқул тушди. «Эшикдан киришим билан шу сатрлар кўнглингизга келдими?» деб сўради у. Мен унга: «Йўқ, бу қадимги бир шоирнинг эсимда қолган шеъри. Сени кўришим биланоқ эсимга тушди», дедим. Жуда самимий дўст эдик. Менинг Туркистон кураши тўғрисидаги мақоламни немисчага таржима қилиб, «Немецкое обозрение» журналида босиб чиқарди, ўзбек адабиёти тарихи бўйича ўз мақолаларини ҳам ўша журналнинг ўзида чоп эттирди. Ўқишни битиргач, Туркияга олиб кетишга ҳаракат қилдим, фақат виза ололмадик, мамлакатга қайтгандан сўнг йўқ қилинди. Туркистон тарихига, айниқса, озодлик курашига бағишланган ҳамма асарларимни ўқиган, менинг қўлимдаги маълумотлар билан ҳам танишган эди.

Азимбек Беримжон ҳам хотираларимда номи кўп тилга олинган қозоқ зиёлиси. Берлинда кўрган-кечирганларимизни ва Азимбекнинг яхшиликларини батафсил ёзабошласам, шубҳасиз, асарим чўзилиб кетади. Ўқишини тамомлагандан кейин у Туркияга бормоқчи бўлди. Лекин, унга ҳам виза олиб бўлмади. Тақдири фожиали бўлишини тушуниб, йиғлай-йиғлай мамлакатига қайтиб кетди. У ҳам Усмон Қувватов ва Абдусаттор сингари қатл этилди.

Шарқдаги дўстларим ва оилам билан алоқаларим. Берлинга келганимдан сўнг Париж ва Германиядаги алоқаларимиз асосида умум дунё сиёсати ва Туркистон тақдири тўғрисида, турли шахслар, олимлар, турли партия раҳбарлари билан гаплашувларимизнинг қисқача мазмуни хусусида Машҳад шаҳрида яшаётган Тўрабек ўғлига, Ҳиндистоннинг Читра вилоятида яшаётган Абдулҳамид Ориповга, Қобулдаги Ҳошим Шойиққа хатлар ёздим, улардан жавоблар олдим. Тўрабек билан Абдулҳамид бу хатларнинг баъзиларини фақат ўзларигагина маълум бўлган йўллар орқали мамлакатларига ҳам етказа олардилар... Анвар пошо ва менинг олдимда бўлган кишилар бу ерга келиб, Туркистон миллий кураши ва маданияти фаоллари доирасини кенгайтирди. Шулар ҳисобидан Истамбулда яшаган Усмон Хўжа, бухоролик Ҳожи Ҳисомитдин, Ғазнада жойлашиб қолган Садриддинхон билан муҳим масалаларга оид хатлар ёзишиб турдик. Ҳожи Ҳисомитдин ҳамда Бухоронинг собиқ молия вазири Назир Махсум Ҳакимовнинг 10 сентябрда қўлимга етиб келган хатлари мени бениҳоя қайғуга чўмдирди. Иккови ҳам муҳтожлиги туфайли Туркияга келиб, ҳали ҳам иш тополмай, фақирлик азобига учраган, бунга мени сабабчи деб ҳисобларканлар. Менинг уларга ёзган жавоб хатларим Туркистон фожиасини кўрсатадиган хатлар эди. Ўша кунлари отам ва кичик укам Абдулрауфдан ҳам хатлар олдим. Отам шу йили вафот этган устозим ва бобом Ҳабибназарнинг таржимаи ҳоли ҳақида бир рисола ёзиб юборибди. Бу болалик чоғларимни қайтадан кўз ўнгимга келтиришга сабаб уйғотди. Хотиним Нафиса билан қайнотам Ҳожимуҳаммад Яхшибатдан ҳам хатлар келди. Нафисанинг 1924 йил 2 ноябрида ёзган хатига 27 ноябрда жавоб ёзиб юбордим, уни Германия ёки Туркияга чақириб олиш учун Россия элчихонасига мурожаат қилишимни билдирдим.

Туркистон Миллий Бирлигининг Европада тўпланган биринчи конгресси. Берлинга келганимдан кўп ҳам ўтмай Совет Россиясидан келган муҳожирлар орасидан баъзилари менинг фаолиятимга қарши қандайдир бир чоралар кўриши аниқ бўлиб қолди. «Бу ишда бир бошқирднинг раис бўлиб юриши ўзбекларнинг шуҳратига шуҳрат қўшмайди», деган гапларни тарқатиб юрувчи баъзи шубҳали кишилар чиқиб қолди. Туркистонда бундай гапни эшитсам ҳеч хафа бўлмасдим, аммо хорижда қаттиқ таъсир қилди. Бунга татар унитаристлари ҳам ўз ҳиссаларини қўшишди. Мен 1924 йилнинг 13 ноябрида «Туркистон Миллий Бирлигининг Туркистондан четдаги аъзоларига» деган сарлавҳа остида 8 саҳифалик мурожаат ёзиб, раисликка бошқа бир кишини сайлашни таклиф этган эдим ва Туркистон Миллий Бирлигининг конгресси 23 ноябрда Берлинда тўпланади, деб эълон қилдим. Париждан Мустафо Чўқай ва Будапештдан Олимжон Туғон келишди. Иккoвлари ҳам қасам ичишиб жамиятга аъзо бўлдилар. Қасамёд қилдириш Абдулваҳоб Мурод билан Абдулқодир Инон раҳбарлигида олиб борилди. Режада мустақиллик банди бўлмаганлигидан Мустафо жамиятга киришга аввалига иккиланса-да, кейинчалик кирди. Бу конгресс мени бўшатишга қатъий равишда қаршилик кўрсатди. Олдин яхлит бир ўлка бўлган Туркистон Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон сингари беш жумҳуриятга ажралиши туфайли муҳим қарорлар қабул қилинди. Туркистон атамаси хорижий эл нашриётларида бундан сўнг ҳам қўлланажак, айрим жумҳуриятлар эса, масалан, Туркистоннинг Ўзбекистон қисми деб номланажак. Шундай қилиб, Самарқандда қабул қилинган миллий байроқни ҳимоя этишга қарор қилдик, умумий адабий тил масаласи текширилиб, бу ҳақда бир фикрга келдик. Бу қарорлар 28 ноябрда Туркия, Миср, Эрон ва Афғонистонда яшаган ватандошларимизга юборилди.

(Охири. Боши ўтган сонда).

Шерали ТУРДИЕВ таржимаси.

9

Қутлуғ кун

Маъруф ЖАЛИЛ

«СЎЗ МУЛКИН БЕЗАГАН»

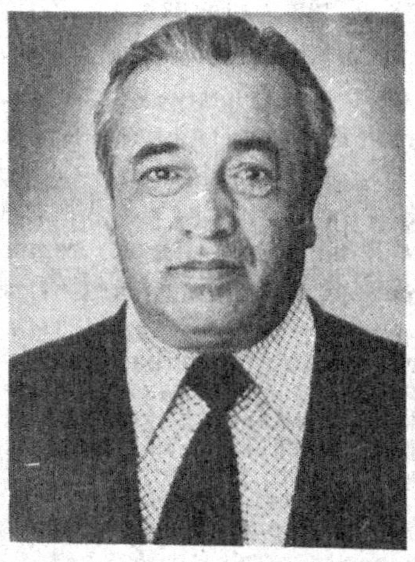

Мен Султон Акбарий билан илк бор 1958 йилда, Тошкентда Осиё ва Африка ёзувчилари конференцияси кунларида учрашганман. Алишер Навоий номидаги театр ёнида, йўл чеккасидаги чинор тагида тамаки чекиб турарди. Ёнида бир-икки одам бор эди. Ўтиб кетаётиб, қўлимни кўксимга қўйиб салом бердим. Султон ака даврадан ажраб, қўл узатиб келди. Эски қадрдонлардай кўришди. Бундан кўнглим яйраб кетди. Бу менинг тирик шоир билан биринчи марта қўл бериб сўрашишим эди. Хаёлимда шоир илоҳий бир нарса, уни кўриш, саломлашиш ғайритабиий бир ҳол эди.

Ўшанда Султон ака мендан «Қаерда ўқияпсиз?» деб сўради. «Ўқишга киролмадим, қурилишда ишлаяпман», дедим. «Шеър олиб келган эдим». «Ўқинг», деди Султон ака. Мен иккита шеър ўқидим. Султон ака «ҳим» деди ва ўйланиб қолди. Мен тақдирим ҳал бўлишини кутиб, юрак ҳовучлаб турардим. «Мақола ёзинг. Қаламни чарҳлайди», деди шоир.

Хуллас, шу йили мен босмахонага ҳарф терувчи бўлиб ишга ўтдим. Султон ака билан гоҳ босмахона цехида, гоҳ таҳририятда учрашиб турардик.

Кўп ўтмай Султон Акбарий бадиий адабиёт нашриётига бош муҳаррир бўлиб ишга ўтди. «Менинг маҳаллам», «Гирдоб» достонлари кетма-кет босилиб чиқди. Кўп тилларга таржима қилиниб, машҳур бўлиб кетди.

«Гирдоб» достони асосида телефильм ишланиб, ойнаи жаҳонда намойиш қилинди. Қизиқарли воқеалар орқали тасвирланган инсоний тақдирлар кўпчиликка манзур бўлди. Қайта-қайта намойиш қилинди.

Султон ака ижодининг яна бир қирраси — бадиий таржима. Ўша йилларда ўзбек шоирлари ижодида инсоний ғам-ҳасрат, қайғу, ватан, миллат тақдири ҳақида ҳалол гапни айтиб бўлмасди. «Замонамиз яхши», «Ҳамма бахтиёр» қабилидаги ёлғон гаплар баланд ва ялонғоч пардаларда куйланар, одамлар бунинг ёлғонлигини билар, шунинг учун жиддий, юракдан қабул қилмасди. Пушкин, Лермонтов, Шевченко, Исаакян, Туманян каби шоирларнинг таржима қилинган ғамгин, инсоний шеърлари севиб ўқиларди. Султон аканинг арман шоирларидан қилган таржималари ўша йиллари кўп китобхонларни мамнун қилган эди.

Султон Акбарий тинибтинчимас, изланувчан, ўз устида ишлайдиган сўз заргари бўлган шоирлардан биридир. Унинг шеърларида бахшилар оҳанги устиворлигини ҳис қилмаслик мумкин эмас.

Яна бир гап. Султон ака ёши олтмишдан анча ошганга, оғир касалликлар заҳматига қарамай узоқ сафарга йўл олди. Кўнгил очиш, саргузашт учун эмас, қатағон йилларида узоқ Сибирь қамоқхоналарида жазо муддатини ўтаган ёки армон билан дунёдан ўтган ватандошлар изини излади. Камчатка, Магадан, Калима қамоқларини кўрди, шароит билан танишди. Ўлкамиз мустақиллиги, халқимиз озодлиги учун бегона юртларда ўлиб кетган фидойи қаҳрамонлар ҳақида «Қатағон» сарлавҳали достон ёзди. Асарга унинг ҳажми ёки фақат ғоясига қараб баҳо бериш кам, унинг бадиий ифодасига, сўзларнинг таъсир кучига қараб баҳо бериш керак.

Шу достонда ҳам Султон Акбарийнинг тутилмаган сўзларни топганига ҳайрон бўлиш, қойил қолиш мумкин. Алоҳида сўз ўқувчига ҳеч нарса бермаслиги мумкин. Лекин у шеърда алоҳида мазмун ва таъсир кучига эга бўлади.

Шу чоққача гоҳ кўзга ташланиб, гоҳ ташланмай юрган шоирлардан бири Султон Акбарийдир. Уни сўз заргари дедик. Шеър санъат, ҳар бир шоир санъаткор бўлиши керак. Шеърият ала-ғовури ичида, карнайчи шоирлар шовқини орасида овози яхши эшитилмаган санъаткор шоир Султон Акбарийни муборак 70 ёши билан табриклаймиз.

Султон АКБАРИЙ

ЯҚИНЛАШДИМ ИЛОҲИЙ МУҲАББАТГА

ВАТАН ШУКРОНАСИ

Хуштур кишига бўлса муқим ўз ватанида.
Отойи.

Ватан кўксимдадур, юрак устида,
Чопиқда терлаган курак остида.
Ватан қўйнимдадур, муқаддас тумор,
Васлу висолига шаҳлолар хумор.
Ватан бошимдадур, Темурбек тожи,
Осмон эҳтиёжи, кун эҳтиёжи.
Ватан илмдадур, тасбеҳ ва асо,
Етагида одоб, ақл, қад расо.
Ватан кўнглимдадур, абадий фикр,
Кечалар ёдида тушганман зикр.
Ватан розимдадур, алайҳиссалом,
Оқ тонглар дуоси, шукрона калом.
Ватан саждагоҳим, Ватан қибламдур,
Миллатим, уруғим ва қабиламдур.

ТУРНАЛИ АРМОНЛАР-АЙ

Сақолимни чиройлик қилиб кузай,
Ростлик қалами билан иншо тузай.
Кулмасинлар тўқиган мақолимга,
Ёпишмасинлар текис сақолимга.
Нени кўрдим, кузатдим — тушди хатга,
Яқинлашдим илоҳий муҳаббатга.
Қонатмадим ғунчалар дудоғини,
Синдирмадим сарвлар бутоғини.
Ой куйганда сир очдим қудуқларга,
Аммо тил беролмадим дудуқларга.
Тамғага етган барлос аймоғидан
Бўлатуриб емадим қаймоғидан.
Унинчи амирча ҳам бўлолмадим,
Амир Темур ҳаққини тўлолмадим.
Бобойим, тархон, арғун, жалойирми,
Тулкичи, сулдус билан қаро ерми.
Армонлар-ай, турнали армонлар-ай,
Туронни ташлаб кетган карвонлар-ай.

ЯНА БИР ҲАМКОРЛИК

Тиббиёт соҳасида чет эллик мутахассислар, ишбилармонлар билан ўзаро ҳамкорлик республикамизга керакли дори-дармонларни етказиб бериш бўйича шартномалар тузишга кенг йўллар очиб бераётир. Республика Киночилар уйида «Берингер Ингельхайм Фарма доришунослик компанияси ва унинг маҳсулотлари» мавзусига бағишланган анжуман ҳам ана шундай ҳамкорликка хизмат қилади. Анжуманнинг расмий очилишида Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири Ш. И. Каримов ва «Берингер Ингельхайм Фарма» фирмасининг Марказий Осиё республикалари бўйича директори М. Дашич нутқ сўзладилар. Фирманинг пульмонология, ошқозон-ичак касалликлари, эндокрионология соҳаларида тадбиқ этиладиган дори маҳсулотларининг қисқача мазмуни ва уларнинг организмга таъсири хусусида тиббий маркетинг бўйича бошқарувчи шифокор Д. В. Нoников ва бошқалар ўз фикрлари билан қатнашишди.

Йиғилганлар ўзларини қизиқтирган барча саволлар билан ҳамкор шифокорларга мурожаат этишди.

ШУ СОНГА ХАБАР

«ХУШ КЕЛИБСИЗ»

Андижонда Ўзбекистон Республикаси қўғирчоқ театрларининг IV фестивали очилди. Анжуман қатнашчилари бир ҳафта мобайнида вилоят театрлари саҳналарида санъат ва ижрочилик маҳоратларини намойиш этадилар.

— Фестиваль мамлакатимиз маданий тарихида унутилмас воқеа бўлиб қолади, — дейди санъатшунослик фанлари доктори Мамажон Раҳмонов. — Чунки у «Соғлом авлод учун» шиори остида ўтмоқда.

Республикамиз вилоятларидан келган қўғирчоқ театрларининг ижодий жамоалари санъатларини фестиваль ҳайъати аъзолари ва томошабинларга ҳавола этиш билан бирга ўзаро тажриба алмашадилар. Таниқли мутахассислар анжуман қатнашчиларига, театр жамоаларига амалий ёрдам беради.

ЯГОНА ЙЎЛЛАНМА

Гулистон шаҳрида ёш тиббиёт ходимларининг «Ҳамшира—93» вилоят кўрик-танлови бўлиб ўтди. Танловда барча туманлардан, шаҳарлардан ёш ҳамширалар иштирок этдилар. Танлов якунида биринчи ўрин вилоят шифохонаси жарроҳлик бўлими ҳамшираси Тожихон Ғаффоровага насиб этди. У республика танловига бериладиган ягона йўлланмага эга бўлди.

Абдушукур АБДУРАҲМОНОВ.
Сирдарё вилояти.

ЯНГИ МОСЛАМА

Андижон вилоят «Ўзқишлоқтаъминоттузатиш» бирлашмаси ишчи ва инженер-техник ходимлари янги ўғит сепгич яратди. Бирлашманинг Булоқбоши, Асака, Шаҳрихон туманларидаги корхоналари биргаликда тайёрлаган бу мосламага «Ҳамкор» деб ном берилди.

Тракторларга ўрнатиладиган бу мослама сифат жиҳатидан Украинадан келтириладиган ўғит сепгичларга нисбатан анча такомиллашган бўлиб, иш унуми ҳам юқори. Унинг бункерига 600 килограмм ўғит сиғади.

БУ КЎҲНА ДУНЁ

ВОҚЕАЛАР·ХАБАРЛАР·ҲОДИСАЛАР

Ҳамкорликнинг янги босқичи

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Анатолий Возненко бошчилигидаги делегациянинг Киевга сафари Украина ва Ўзбекистон Республикаси ҳукуматлари ўртасида 1994 йилда савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани тасдиқлаш ва банклараро шартномани имзолаш билан якунланди.

Икки давлат бож ва солиқ олмай, АҚШ доллари ҳисобида жаҳон нархлари бўйича бир-бирларига ўзаро маҳсулот етказиб бериши тўғрисида келишиб олинди. Ўзаро маҳсулот етказиб беришнинг умумий ҳажми 1994 йилда 310 миллион долларни ташкил этади.

Ҳужжатлар имзолангандан кейин, Анатолий Возненко маҳсулот етказиб беришнинг келишилган ҳажмлари ҳар икки томонни қаноатлантиради, деб таъкидлади. Ҳозир масаланинг энг қийин жиҳати миллий валюталарнинг турли қийматларини эътиборга олган ҳолда ҳисоб-китоблар механизмини йўлга қўйишдир. Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари, шунингдек, республикамиз Украинага маҳсулот етказиб бериш ва ўз бозорини Украина моллари билан тўлдиришдан манфаатдор эканлигини таъкидлади.

Украина Бош вазирининг ўринбосари Валентин Ландик Ўзбекистон Республикаси делегацияси сафари якунларига юксак баҳо берди.

Игорь ГРУШКО,
ЎзА мухбири.

ХАВОТИРГА ҲОЖАТ ЙУҚ

«Мэйно» тадқиқотчи кемаси Япон денгизида атроф-муҳитга таъсир этувчи ҳеч қандай салбий оғишларни аниқламади. Япония ҳукумати йўллаган мазкур кема Россия радиоактив чиқиндилар ташлаган жойнинг сувини текшириш учун намуна олиб қайтди.

Ҳали текширув натижалари аниқланмаган эса-да, кема капитанининг журналистларга маълум қилишича, мутахассислар Япон денгизининг на суви, на ҳавосида нормадан оғишларга дуч келмаган.

Яқиндагина нуфузли «Асахи» газетаси Япониянинг илмий-техник бошқармаси раҳбарияти мамлакатда кучсиз радиоактив чиқиндиларни денгизга ташлашга қарши норозиликнинг кучайиб бораётганидан ташвишланаётгани ҳақида ёзган эди. Уларнинг айтишича, Россиянинг зарарли чиқиндиларни денгизга ташлаётганини ортиқча шов-шув қилавериш Токио учун зарар келтириши мумкин экан.

(ЎзА).

АМРИҚО. Океан соҳилида. Суратчи Р. ЖАББОРОВ.

ДАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ЮПИТЕР ЙЎЛДОШИДА СУВ БОР

● НАСА олимлари Юпитер сайёрасининг йўлдоши бўлмиш Иода сув борлигини дунёда биринчи бўлиб энг сўнгги технология ёрдамида аниқладилар. Табиийки, бу сув муз ҳолатда. Ким билади, балки аввал у ерда шароит бошқача бўлгандир. Негаки, фаразларда айтилишича, Юпитер қачонлардир юлдуз, унинг йўлдошлари эса сайёра бўлган.

Ҳозир олимлар Ио йўлдоши бўйича тадқиқотларни давом эттиришмоқда.

СОАТИГА 363,6 КИЛОМЕТР ТЕЗЛИКДА

✦ САРЛАВҲАНИ ўқиб, самолётлар ҳақида гап кетса керак, деб ўйласангиз янглишасиз. Гап янги яратилган «учар» поезд ҳақида. У «Шарқ — Япония темир йўли» компанияси томонидан ихтиро этилган. Бу тезюрар поезд «Стар—2» деб номланган бўлиб, у Токиони Ниигата шаҳри билан боғлаган «Дзиоэцу синкансэн» темирйўл магистралида синовдан ўтказилди ва бу синов муваффақиятли якунланди. Поезд соатига 363,6 километр тезликда юриб, Япония темирйўли тарихида яна янги рекорд ўрнатди. Поезд авиация технологияси усулида яратилгани учун ҳам шундай тезликка эришилди. Бироқ японлар бу борада 1990 йили французлар ўрнатган рекордга ҳалиям етишолмаяпти. Ўшанда французларнинг ТВГ экспресси соатига 515,3 километр тезликда юрган эди.

Японлар мазкур тезюрар поездни 1995 йилда амалга жорий этишмоқчи.

Одил ЁҚУБОВ:

«ҲАДИС ИЛМИНИНГ ПЕШВОСИ»

Биз сарлавҳаликка танлаган сўз, Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Исмоил ибн Иброҳим ибн ал-Муғира ибн Бардибза ал-Бухорий — халқ тили билан айтганда, Имом Исмоил ал-Бухорийнинг табаррук номи покларига қўшиб айтиладиган мингдан бир сифатлардан бири, халос. Ул зоти олийларининг исмларига «дунё муҳаддисларининг амири», «дунё муҳаддислари имоми» каби бир қатор қўшимчалар қилинадики, уларнинг ҳар бири бир олам маъно касб этади. Очиғи ҳам, тарихда юртдош бобокалонимиз сингари жаҳонга машҳур Ислом илмининг билимдонлари саноқли ўтганлар. Шу нуқтаи назардан, биз у кишининг муборак ҳоки пойларини ҳар қанча зиёрат қилсак, у киши билан ҳар қанча фахрлансак, шунча оз бўлади, дейиш мумкин. Яқинда Ўзбекистон республикаси раҳбарияти қарори ва Англия Оксфорд университети Исломшунослик маркази ташаббуси билан Самарқанд шаҳрида, халқ орасида бобокалонимиз ҳаёти ва ижодини кенг тарғиб қилиш мақсадида «Имом Бухорий ҳаёти ва даври» мавзуидаги улкан халқаро илмий анжуман ўтказилди. Самарқанд вилоят ҳокимлигининг Оксфорд Исломшунослик маркази билан ҳамкорликда Имом Бухорий ёдгорлик мажмуини қайта тиклаш бўйича энг яхши лойиҳалар танлови ҳам бўлиб ўтди. Биз ушбу анжуман қатнашчиси, халқимизнинг севимли адиби Одил Ёқубов билан учрашиб, у кишининг бўлиб ўтган тадбир хусусидаги фикрлари билан қизиқдик.

— Биз мустақил республикамиз учун оламшумул ва тарихий бир воқеанинг гувоҳи бўлдик, — дейди Одил ака. — У ҳам бўлса динимизни, Қуръони Карим ва хусусан, Ҳадислар деб аталмиш пайғамбаримиз каломларини тарғиб қилишда жаҳон Ислом уламолари орасида энг катта хизмат қилган ватандошимиз Имом Исмоил ал-Бухорий ҳаёти ва бу табаррук зот яшаган давр ҳақида ҳикоя қилувчи улкан илмий анжуман бўлиб ўтди. Шахсан мени бир адиб сифатида энг қувонтирган нарса шуки, ушбу анжуманнинг бош ташаббускори дунёга машҳур Оксфорд университетининг Ислом дини жамоаси бўлган. Бу ташаббусни биринчилардан бўлиб ва чин юракдан қўллаб-қувватлаган ҳамда юртимизда ана шундай илмий анжуман ўтказилишига фатво берган ҳурматли Президентимиз И. А. Каримовнинг хатти-ҳаракатлари ҳам таҳсинга лойиқдир.

Илмий анжуманда Саудия Арабистони, Покистон, Ҳиндистон, Афғонистон, Туркия, Яман Араб Республикаси, Сенегал ва бошқа кўплаб мамлакатлардан келган Ислом динининг йирик арбоблари қатнашдилар.

Маълумки, юртдошимиз Имом Исмоил ал-Бухорий пайғамбаримиз қолдирган меросни, у кишининг каломлари, яъни ҳадисларини дунёда энг мукаммал билган ва энг кўп тарғиб қилган буюк алломаларнинг биридир. Маълумотларга қараганда, Имом Исмоил ал-Бухорий бир неча минг ҳадисни ёддан билганлар ва энг муҳими, қайси бири ҳақиқий — яъни пайғамбаримиз зикр этган ҳадис — қайси бири сохта — яъни гуноҳкор бандалар томонидан тўқилганини ҳеч бир адашмасдан аниқлай олган. Айтиш мумкинки, бобомиз пайғамбаримиз бизга қолдирган улкан меросни энг чуқур билган Ислом уламоларидан биридир. Шунинг учун ҳам бугун бобомизни бутун жаҳон мусулмонлари чексиз ҳурмат қиладилар ва у кишини Ислом динининг энг катта билимдони сифатида тан оладилар.

Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтган анжуман бу ҳақиқатни яна бир карра исботлади. Анжуманда бобомиз руҳини шод этувчи, илмий жиҳатдан беқиёс, теран маърузалар тингланди. Қолаверса, бутун дунёдан бугун Ислом динининг билимдонлари ҳисобланмиш катта уламолар қатнашдилар унда. Анжуман бобомиз ҳурмати учун у зоти олий қадамжолари атрофида бутун бир шаҳарча бунёд этишга қарор қилди. Бу шаҳарча қурилишининг лойиҳаси учун аввалроқ танлов эълон қилинган эди. Шу куни танлов ғолибларига мукофотлар берилди.

Анжуман сўнгида Президентимиз И. А. Каримовнинг ушбу тадбир иштирокчиларига табриги ўқиб эшиттирилди. Шунингдек, анжуман ҳайъати Президентимизнинг табаррук ишларда бош-қош бўлганлигини эътироф этиб, махсус совға таъсис этди. Бу совғани юртбошимизга топшириш учун у кишининг вакилларига берилди.

Улуғ бобомиз Имом Исмоил ал-Бухорий руҳини шод этган бу оламшумул анжуман, ўйлайманки, бутун Ўзбекистон учун улкан ва шарафли иш бўлди.

Ислом ҲАМРО ёзиб олди.

Шу куннинг муҳим маданий-маърифий воқеалари

Буюк муҳаддисга бағишланган тадбир

САМАРҚАНДДА «ИМОМ АЛ-БУХОРИЙ ҲАЁТИ ВА ДАВРИ» МАВЗУИДА ХАЛҚАРО АНЖУМАН ҲАМДА ИМОМ ИСМОИЛ АЛ-БУХОРИЙ ИЛМИЙ МАРКАЗИНИ ҚАЙТА ҚУРИШ ЮЗАСИДАН ЭНГ ЯХШИ ЛОЙИҲА УЧУН ХАЛҚАРО ТАНЛОВ ЯКУНИГА БАҒИШЛАНГАН ТАДБИРЛАР БЎЛИБ ЎТДИ.

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришиб, ўзгаришлар жараёнини бошдан кечираётган ҳозирги кунда буюк аждодларимизнинг бири халқимизнинг ўзлигини англаш, миллий мафкурасини шакллантириш йўлида дадил қадамлар қўяётгандир. Тарихимизни, ўтмиш алломаларимиз ҳаёти ва фаолиятини, бой илмий, маданий меросини, маънавий қадриятларимизни эътиқод, ихлос билан ўргана бошлаганимиз барчани беҳад қувонтирмоқда. Бутун дунёга машҳур бўлган, айниқса, мусулмон оламида кутлуғ из қолдирган донишмандлар, алломалар номи яна эъзоз билан тилга олинмоқда, юртимизда яшаб ўтган, бизга битмас-туганмас маънавий мерос қолдирган мўътабар сиймолар руҳини шод этиш каби эзгу режалар амалга оширилаётир.

23—24 октябрь кунлари Самарқандда ўтказилган улкан тадбир ҳам ана шундай кутлуғ мақсади кўзланганлиги билан эътиборга сазовордир. Буюк аждодимиз — ҳадис илмининг султони Имом ал-Бухорий руҳи диёримиз узра шодмон кезмоқда. Зеро, «Имом ал-Бухорий ҳаёти ва даври» мавзуидаги халқаро илмий анжуман ҳамда Имом Исмоил ал-Бухорий марказини қайта қуриш юзасидан энг яхши лойиҳа учун эълон қилинган халқаро танловнинг якуни нафақат мамлакатимиз, балки бутун дунё аҳамиятига молик воқеага айланди. Буни мазкур тадбирда кўплаб хорижий меҳмонлар иштирок этгани ҳам яққол исботлаб турибди.

Анжуманга ер юзининг барча қитъаларидан, жумладан, Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Россия Федерацияси, Франция, Ҳиндистон, Покистон, Миср, Саудия Арабистони, Малайзия, Катар, Бруней каби катта-кичик давлатлардан юзлаб муҳтарам меҳмонлар таклиф этилди. Булар орасида Испания, Туркия, Жазоир, Индонезия, Иордания, Кувайт, Марокаш, Нигерия, Жанубий Африка, Сурияда Ислом дини намояндалари келди.

Халқаро анжуман муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Бош вазир ўринбосари М. Қорабоев, Республика Президенти Давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев, бошқа расмий кишилар Самарқандга ташриф буюрдилар.

Шанба куни эрталабдан Самарқанд вилоят ҳокимлигида анжуман ўз ишини бошлаб кетди. Республика ташкилий комиссияси раиси ва халқаро танлов ҳомийлиги кенгаши аъзолари танлов ғолиблари билан учрашдилар. Шундан сўнг танловга тақдим этилган лойиҳалари кўргазмаси диққат билан кўздан кечирилди. Мавжуд бешта лойиҳанинг ҳар бири синчковлик билан ўрганилиб, ютуқ ва камчиликлари муҳокама этилди. Ҳайъат аъзолари йиғилиши тугагандан кейин анжуман қатнашчилари «Имом ал-Бухорий ҳаёти ва даври» мавзуидаги илмий конференция мажлисига тўпландилар. Уни вилоят ҳокими, Республика ташкилий комиссияси раисининг ўринбосари П. Абдураҳмонов кириш сўзи билан очди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев Президентимиз Ислом Каримовнинг ушбу тадбир иштирокчиларига йўллаган табригини ўқиб эшиттирди. Шундан сўнг Оксфорд Ислом тадқиқотлари маркази мудири, ҳомийлар кенгаши иш юритувчиси доктор Фаҳран Аҳмад Низомий анжуманнинг бебаҳо аҳамияти хусусида мулоҳазаларини билдирди. Халқаро мусулмонлар уюшмасининг бош котиби, доктор Абдулла Умар Насиф, «Надватул уламо» университети ректори шайх Абдул Ҳасан Али Надвининг барча иштирокчиларга қаратилган табриклари янгради.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари, республика ташкилий комиссияси раиси И. Жўрабеков Имом ал-Бухорий ҳаёти ва фаолияти ҳақида нутқ сўзлади.

Мажлис якунида танлов ғолибини эълон қилиш ҳамда совринли ўринни эгаллаган қатнашчиларни мукофотлаш маросими ўтказилди. Ҳакамлар ҳайъати қарорига кўра, Имом Исмоил ал-Бухорий марказини қайта қуриш юзасидан энг яхши лойиҳа учун эълон қилинган танловда германиялик меъмор, доктор Бодо Рашнинг лойиҳаси ҳар жиҳатдан мукаммал ва талабга муносиб деб эътироф этилди. Келгусида масжид ана шу лойиҳа асосида қайта қуриладиган бўлди. Шунингдек, Самарқанддаги қурилиш-меъморчилик институти профессори Муҳаммад Аҳмедов, тошкентлик меъмор Абдуқаҳҳор Турдиев бошчилигидаги гуруҳлар ҳамда жаноб Расем Бадран, доктор Абдулҳалим Иброҳим (Иордания — Миср) лойиҳалари ҳам рағбатлантирувчи мукофотларга сазовор бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков ғолибларга аталган совғаларни топширди. Шундан сўнг хорижлик меҳмонлар республика ташкилий комиссияси раисига Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовга атаб келтирилган совғани тақдим этдилар.

Анжуман иштирокчилари тўрт шўъбага бўлиниб, Имом ал-Бухорий ҳаёти ва меҳнатлари; Имом ал-Бухорий мероси; Ислом тарихидаги ўрни каби мавзуларда фикрлашдилар.

Якунловчи мажлисда мазкур анжуманнинг маънавий ҳаётимиздаги улкан аҳамияти таъкидланди. Вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов анжуман иштирокчиларига самимий миннатдорлик билдирди. Шундан сўнг Қуръон тиловат қилинди.

Меҳмонлар шу куни Челак туманига бориб, Имом ал-Бухорий мақбарасини зиёрат қилдилар. Самарқанддаги тарихий меъморчилик обидалари, нодир ёдгорликларни кўздан кечирдилар.

Ҳ. ШУКУРОВ,
ЎзА мухбири.

Бугунги ўсмирлар мусобақаси эртага «Президент кубоги»га айланади

Яқинда «Пахтакор» спорт клуби теннис кортларида Йўлдош Охунбобоев хотирасига бағишланган XVIII анъанавий халқаро ўсмирлар турнири бўлиб ўтди.

Мусобақаларда Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Озарбайжондан ташриф буюрган ёш теннисчилар билан бирга республикамизнинг Бухоро, Самарқанд, Тошкент вилоятларидан ҳамда пойтахт спорт клубларидан 211 нафар вакиллар қатнашишди.

Катта теннис ҳаётимизга шиддат билан кириб келди. Жаҳон миқёсидаги обрўли спорт турларидан бири бўлган мазкур ўйин республикамиз кортларида ҳам севиб ўйналаётгани қувончлидир. Бу эса теннисининг оммалашиб бораётганидан далолат. Қолаверса, келаси йили жаҳоннинг энг кучли теннисчилари пойтахтимизга ташриф буюришади. Бу ерда республикамиз Президенти кубоги учун мусобақалар бўлиб ўтади.

— Спорт мактабимиз 1981 йилдан буён фаолият кўрсатиб келаяпти, — дейди мусобақага келган Бухоро шаҳридаги 22-ўқув даргоҳи мураббийси Абдусалом Юсупов. — Мактабимизда 10 ёшдан 17 ёшгача бўлган болалар севимли спорт турлари билан шуғулланишади. Ҳар йили Охунбобоев хотирасига ўтказиладиган теннис беллашувларида ҳам қатнашиб келамиз.

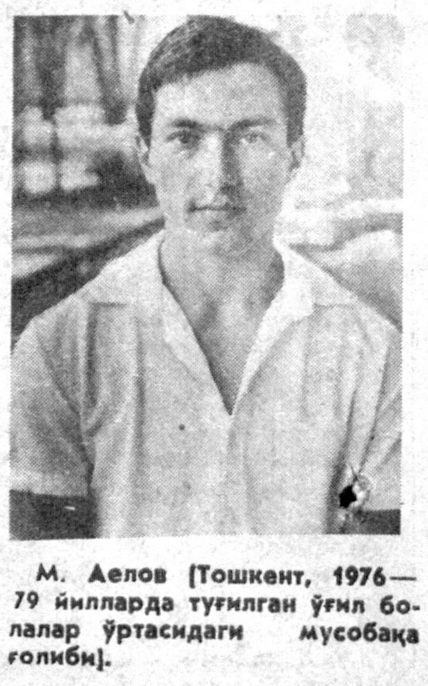

М. Аелов (Тошкент, 1976—79 йилларда туғилган ўғил болалар ўртасидаги мусобақа ғолиби).

Ю. Рудковская (Душанбе, 1976 — 79 йилларда туғилган қизлар ўртасидаги мусобақа ғолиби).

А. Кокурин (Тошкент, 1980 — 81 йилларда туғилган ўғил болалар ўртасидаги мусобақа ғолиби).

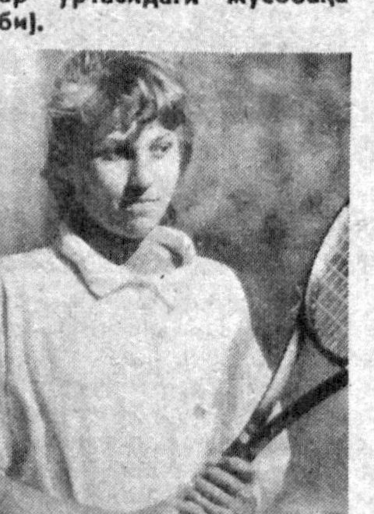

М. Распопова (Душанбе, 1980 — 81 йилларда туғилган қизлар ўртасидаги мусобақа ғолиби).

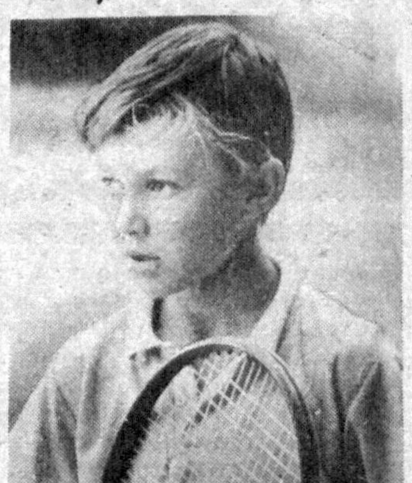

А. Игнатченко (Алмати, 1982 йил ва ундан кейинги йилларда туғилган ўғил болалар ўртасидаги мусобақа ғолиби).

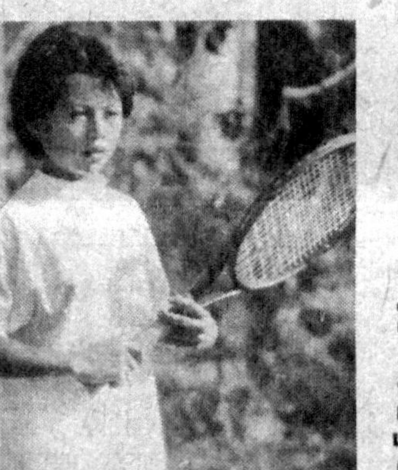

Л. Биктякова (Тошкент, 1982 йил ва ундан кейинги йилларда туғилган қизлар ўртасидаги мусобақа ғолиби).

СУРАТЛАРДА: ғолиблар.
Матн ва суратлар муаллифи Муҳаммад АМИН.

Газета саҳифаланаётганда:

СУВТЕКИН КЕТГАН МАШИНАЛАР

Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришдан «Тадбиркорлик» билан фойдаланган айрим ташкилот ва хўжалик раҳбарлари Қашқадарёда 992 та автотранспорт воситасини фуқароларга, кичик корхона ва бошқа юридик шахсларга жуда арзон нархларда сотиб юборган.

Бу масала халқ депутатлари вилоят Кенгаши сессиясида муҳокама этилган эди. Аммо шу кунга қадар на бирон машина давлатга қайтарилди, на ҳақиқий қиймати ундириб олинди. Айтишларича, сувтекин кетган жами машина пулига бугунги кунда зўрға битта «Жигули» сотиб олиш мумкин экан.

А. ТАЙПАТОВ.

Шарқ ва Ғарб Тошкентда учрашди

(Боши 1-бетда).

ният, фаннинг янада тараққий этиш йили бўлади. Мазкур фестиваль ана шу қайта туғилишнинг узвий қисмидир. Фестивалнинг ўтказилишига ёрдам берганларнинг барчасини табриклайман.

Сўнг ўзбек санъат усталарининг концерти бошланди. Ўзбекистон Давлат телерадиокомпаниясининг «Тановар» дастаси, «Син-Сен» корейс рақс дастаси, «Бону» рақс дастаси, «Ялла» дастаси ва бошқа кўпгина санъат усталари ижро этган куй, рақс ва қўшиқлар томошабинларда ўчмас таассурот қолдирди. В. Успенский номидаги мактаб-интернатнинг 2-синф ўқувчиси Д. Холиқова скрипкада Сен-Санснинг «Рондо-каприччиозо»сини ижро этганида залда гулдурос қарсаклар янгради.

Тошкентга нуфузли халқаро театр анжуманларининг директорлари ташриф буюрди. Уларнинг кўплари фестивалга Ўзбекистон театр санъати билан яқиндан танишиш мақсадида келишган. Халқаро Лондон фестивалининг директори Энтони Феган, Токио фестивалининг директори Мишико Аоки, Лондон маданият жамиятининг вакили Али Заидий ва бошқа театр арбоблари фестиваль қатнашчилари ва меҳмонларини табрикладилар.

Уларнинг фикрича, Тошкент анжумани таассуротларга ғоят бой бўлади. Бу анжуман халқларнинг ўзаро яқинлашувига, маданиятларнинг бойишига, инсонпарварлик ғояларининг қарор топишига хизмат қилади.

Фестиваль томошалари кўп жанрларни ўз ичига олади. Қўғирчоқ спектакллари, мусиқий комедиялар, классик драма, опера, балет, авангард руҳидаги асарлар ва бошқа кўпгина томошалар шулар жумласидандир. Фестиваль дастури Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрида «Кориолан» спектаклини кўрсатиш билан бошланди.

Томошабинларни қизиқарли учрашувлар, бахтли лаҳзалар кутмоқда. Бундай туҳфаларни фақат театр, юксак санъатгина армуғон этиши мумкин. Сенга оқ йўл тилаймиз, фестиваль!

И. ГРЕБЕНЮК,
ЎзА мухбири.

Қутлов

АЗИЗ ЎҒЛИМИЗ ЖАМШИДЖОН!!!

Нуридийдамиз! Сени таваллуд кунинг билан чин дилдан муборакбод этамиз. Сенга Оллоҳдан узоқ умр, порлоқ толе тилаймиз. Сен нафақат бизга, балки элингга, юртингга муносиб ўғлон бўл. Келажакда сен билан фақат биз эмас, халқинг ҳам фахрланиб юрсин, деб

Отанг Маматқул ва онанг Ойбаҳор ПУЛАТОВлар.
Қарши шаҳри.

Келгуси сонда:

- ЯШИЛ ҚУШ СИРИ
- «НИҲОЛ» — ЦУНЕГА ОВОЗА БУЛАДИ

Оқ от минмоқчи эди...

ТАҚДИР БОШҚАЧА ҲУКМ ЎҚИДИ

Сўнгги пайтда аҳолининг маълум бир қисми орасида гиёҳвандлик балоси пайдо бўлгани мутлақо сир эмас. Ачинарлиси, ҳатто мактаб ўқувчилари бу лаънати касофатга кўнгил қўйишмоқда. Маънавий муҳит бузилган, тарбия издан чиққан оилаларда мурғак болаларнинг «аср касаллиги»га чалиниши тез кечади...

Энг ёмони — шу иллат илдиз отишидан манфаатдор кимсаларнинг борлигидир. Улар таркибида наркотик модда бўлган, экилиши таъқиқланган ўсимликларни ўстириш ва сотиш билан тирикчилик ўтказиш, ҳатто мўмай бойлик орттириш пайида бўладилар. Баъзи ҳолларда бунга эришадилар ҳам.

Иш тажрибамда шу йилнинг ўтган даврида бир қанча ана шундай «таъминотчилар»нинг «жиноий иш»ларини кўришга тўғри келди. Янада қайғули ҳол — бу иш бошини тутганлар ҳеч қаерда ишламайдиган, аммо билагида кучи бор навқирон йигитлар. Қисқа фурсатда миллионларнинг эгаси бўлишни орзу қилган бундай қонунбузарларнинг ҳамма вақт ҳам омадлари чопавермайди. Улар албатта, кўза кунда эмас, кунида синишини англаб етадилар. Бу пайтда эса вақт ўтган, тавба-тазарруга ўрин қолмаган бўлади...

Қувондиқ Қурёзов 24 ёшда. Боғот тумани «Деҳқонобод» жамоа хўжалигининг 12 бригадасида яшаган. Ҳеч қаерда ишламайди. Шу йилнинг 26 апрель тунги ўн иккиларда Ҳазарасп темир йўл бекатида давлат божхонаси вилоят бўлими ходимлари томонидан ушланиб, сумкалари текширилганда ундан 4 килограмм 225 грамм миқдорида таркибида наркотик модда мавжуд «марихуана» — кандир ўсимлиги топилган. Айбдорнинг эътирофича, бу миқдор «қора дори»ни унга нотаниш киши келтириб, агар Мари шаҳрига элтиб берса, эвазига катта пул беражагини айтади. Йўл кира тариқасида олдиндан беш минг сўм пул беради ҳам. Қувондиқ мўмай пул топиш имкони ўз оёғи билан келганидан севиниб кетади ва номаълум «саховатли амаки» билан дарров «шартнома» тузади. Келишувга кўра у хизмат ҳақига пул билан эмас, бошқача ҳисоблашишини айтади. Яъни, Мари шаҳридан унга оқ от харид қилиб беришса бўлгани...

Мазкур жиноий ишни кўриб чиқиб, фуқаро Қ. Қурёзовни Ўзбекистон Жиноят Кодексининг 216-2 моддасининг 2 қисми билан айбдор деб топиб, саккиз йил озодликдан маҳрум қилиш ҳақда ҳукм чиқаздик. У жазони кучайтирилган режимдаги ахлоқ тузатиш меҳнат бандигоҳларида ўтайди.

Сўнгги пайтда қўшни давлатлар фуқаролари билан наркотик моддалар борасида «борди-келди» қилиш вилоятимизда учраётгани ҳам ачинарли ҳолдир. Баъзида у ёқдан, гоҳида эса бу ёқдан «элчилар» йўлга тушадилар. Улар қайси ҳудудда шундай экинларни яширин ҳолда экишлари, қаерда баҳоси қанча эканини яхши билишади. Ва шу фарқдан катта пул ишлаб қолиш пайига тушадилар.

Лебоб вилояти фуқароси Олимжон Ҳақгулов ва Чоржўй шаҳрида яшовчи Омонмуҳаммад Сапаргиличевлар эндигина йигирмасидан ўтган, айни кучга тўлган йигитлар. Бириси хўжаликда тракторчилик қилса, бириси умуман ишламайди, меҳнатсиз даромаднинг ҳадисини олган. Улар шу ерларда таркибида наркотик модда бор экинларни экишга ихлосманд кимсалар борлигидан хабар топиб, харидор бўлиб келадилар. Ҳазарасп туманидаги «Эркин» жамоа хўжалигида яшайдиган номаълум шахсдан жами уч кило 200 грамм марихуанани 31 500 сўмга харид қилиб, энди ўз юртларига қайтиб кетиш учун Ҳазарасп — Дружба катта йўлига чиқадилар. Воқеа баҳор бошларида содир бўлгани учун ҳаво нисбатан совуқ эди. Шу боис «харидорлар» қопга ва сумкаларга жойланган қимматбаҳо молларни юртларига олиб боргач, неча ҳисса ортиқ пуллаб, қанчадан пул ишлаб олишни хаёл қилиб йўл ёқасида гулхан ёққанча, ёнбошлаб, исиниб, ширин орзуларга бериладилар... Тасодифни қарангки, худди шу маҳалда йўлдан ўтиб бораётган ички ишлар ходимларининг эътиборини номаълум шахслар тортади. Улар тўхтаб, ҳужжат текширадилар ва қоп, сумкадаги «ўлжа»ни топиб оладилар...

Айбдор Олимжон Ҳақгуловнинг суддаги сўзларига эътибор беринг: «Мен бир-икки йилдан бери наша чекаман. 1993 йилнинг 20 март куни Ҳазараспдаги машҳур чайқов бозорига дўстим Омонмуҳаммад билан келгандик. Кейин бир такси ёлладик. Ҳайдовчидан наркотик модда сотадиган манзил топиб беришни илтимос қилдик. У бизни ўзи биладиган жойга бошлаб кетди... Ишимиз осон битганидан хурсанд бўлиб, юкни олиб катта йўл ёқасига чиқиб, ўт ёқиб, қизиниб, наша чекиб, машина кутиб ўтирганда милиция ходимлари келиб ушлаб олдилар. Дастлабки терговда мен енгилроқ ҳукм бўлар, деган мақсадда бу моддани сотиш учун олгандик, деб кўрсатма берганман. Аслида ўзимиз чекиш учун харид қилгандик. Агарда сотиш мақсадида бўлганида кундузи очиқдан-очиқ йўл ёқасида ўт ёқиб, наша чекиб ўтирмаган бўлардик...»

У кўп нарсаларни билади. Нашани сотиш ҳам, чекиш ҳам жиноятлигига ақли етади. Аммо, билатуриб, ўзини ўтга уради, жиноят содир қилади...

Илгари ҳам судланган, асли Урганч шаҳрида туғилган, ҳозирда Мари шаҳрида яшаб келган 35 яшар Йўлдош Раимов шу йил бошида Ҳазарасп темир йўл бекатида ярим тунда ички ишлар ходимлари томонидан гумонланиб, текшириб кўрилганда у 3 литрлик ҳажмдаги бешта шиша идишда наркотик модда олиб поездга чиқмоқчи экани аниқланган. Жами 1 килограмм 950 граммлик нашани шу тумандаги «Дўстлик» жамоа хўжалигида бир номаълум шахсдан 26 300 сўмга сотиб олган. Ўз иқрорига кўра буларни сотиш учун олмаган. Икки-уч йилдан буён муттасил истеъмол қилади. Негаки, хаста — ошқозони оғриркан....

Баҳонани қаранг! Оиласида олти нафар боласи бўлатуриб, уларнинг ризқини қийиб ўз кайф-ҳаловатини ўйласа. Ҳеч қаерда ишламаса. Текин даромад топиш илинжида юрт кезиниб юрса. Тағин қўлга тушиб жазо оғир бўлишини сезгач, кўз ёшлари тўкса, кечиринглар, айбимга иқрорман, қилган ишимдан пушаймонман, деб важлар кўрсатса...

Ҳазарасп тумани «Шарқ юлдузи» жамоа хўжалигининг 6-бригадасида яшовчи 27 яшар Эркин Ғофуров ҳам илгари судланган шахс. Аммо, яна тағин жиноятга қўл ураверади. Ёнида ҳамда уйида кўп миқдорда наркотик модда асраш ва уни чекиш қонунда таъқиқланган ҳол эканини «мутлақо билмайди». Айбдорнинг отаси Ўрин Ғофуров судда гувоҳлик бериб, уйи милиция ходимлари томонидан тинтув қилинганда ғиштлар орасидан кўп миқдорда наркотик модда топиб олинганига шоҳид бўлганини айтади ҳамда ўғли бир неча йилки наркотик модда истеъмол қилиб келаётганини ҳам тан олади. Лекин, унга танбеҳ бермайди, бу ишнинг оқибати ёмон бўлишини айтмайди. Қачонки, «кўза сингач» у ҳам «бу ишни билмай содир қилган» боласининг айбичи ўтишларини ўтиниб илтимос қилади...

Яна бир ибратли ҳол. «Эркин» жамоа хўжалигида яшовчи 31 яшар Олтин Матназарова ўтган йили ўз томорқасига маккажўхори экканида «тасодифан» ўсимлик поялари орасида кўкнор новдалари ҳам борлигини «кўриб қолади» ва уларни ўсимликларга «ҳашорат яқинлашмаслиги ва хасталикларга чалинмаслиги учун керак бўлади» деган мақсадда йўқ қилиб ташламайди. Қарангки, худди шу «тасодифан» пайдо бўлиб қолган «ўсимликдан» уй бекаси мавсумда 9 кило 810 грамм миқдорда ҳосил йиғиб олади...

Бу пайтда айбдор деб топилмиш аёл ҳомиладор эди. Суд кунигача фарзандлик бўлди. Шу боисдан айрим айбини енгиллаштирувчи асосларга суянган ҳолда унга уч йил озодликдан маҳрум қилиш ҳақда ҳукм чиқаздик-у... ҳукм ижроси уч йилга — фарзанди улғайгунча муддатга кечиктирилди.

Умуман олганда қонун бўйича таъқиқланган ва жиноят ҳисобланмиш ҳолатларни билмаслик ёки атайин ўзини гўлликка солиш бизнинг иш тажрибамизда кўп учрайдиган ҳол.

Бутун дунёда ва мамлакатимизда наркотик моддаларни етиштириш, сотиш ва истеъмол қилишга қарши кураш бошланган пайтда ҳамон шу «эски савдо»дан айри тушолмаётган кимсалар қонуннинг кучлилигини, давлатнинг чегараси, юртнинг эгаси борлигини билиб қўйсалар ёмон бўлмасди.

Текин даромад эвазига «оқ от миниш»ни орзуманд этган бандаларнинг тақдири не кечгани балки бошқаларга ибрат бўлар!..

Дурди ҚИЛИЧЕВ,
Ҳазарасп тумани халқ судининг раиси.

Бош муҳаррир: Ғаффор ҲОТАМОВ.

Таҳрир ҳайъати: М. АБДУСАМАТОВА, А. АҲМЕДОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), З. МАМАДАЛИЕВ, Ж. РАЗЗОҚОВ, К. РАҲИМОВ, З. РИХСИЕВ (масъул котиб), С. РУСТАМОВ, Б. ЮСУПОВ.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
ва
"ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар — 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш — 32-53-98; тижорат — 32-58-48; қабулхона — 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.
Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Манзилгоҳи: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.
Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00130. Буюртма Г. 591 58752 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 2300 1 2 3 4 5 6